

Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Annelerin Ebeveyn Tutumlarının Annelik Bekçiliği Davranışları ile İlişkisinin İncelenmesi

A Study on the Relationship between Parental Attitudes
and Maternal Gatekeeping Behaviors of Mothers with
Preschool Children

Zehra HAZAR¹, İclal DİDAR KARAMAN²

¹Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye
· zehraazar@atauni.edu.tr · ORCID > 0000-0002-2483-1912

²Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye
· krmn.iclal.didar@gmail.com · ORCID > 0009-0006-9448-1352

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 31 Aralık/December 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 05 Mayıs/May 2025

Yıl/Year: 2025 | **Cilt-Volume:** 44 | **Sayı-Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 357-398

Atıf/Cite as: Hazar, Z. & Didar Karaman, İ. "Okul Öncesi Dönem Çocuğu olan Annelerin Ebeveyn Tutumlarının Annelik Bekçiliği Davranışları ile İlişkisinin İncelenmesi - A Study on the Relationship between Parental Attitudes and Maternal Gatekeeping Behaviors of Mothers with Preschool Children" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Ondokuz Mayıs University Journal of Faculty of Education, 44(1), June 2025: 357-398.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Zehra HAZAR

Etik Kurul Beyanı/Ethics Committee Approv: "Araştırma için Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 13.03.2023 tarihli ve 2023/11/41 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır - Ethics committee permission for the study was obtained from Atatürk University Scientific Research and Publication Ethics Committee with the decision number 2023/11/41 dated 13.03.2023."

Yazar Notu/Author Note: "Bu çalışma Tübitak 2209-A projesi kapsamında desteklenmiştir.
1. Uluslararası Her Boyutuyla Çocuk Kongresi'nde- Kırkkale özet bildiri olarak sunulmuştur."

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN EBEVEYN TUTUMLARININ ANNELİK BEKÇİLİĞİ DAVRANIŞLARI İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZ

Bu çalışma, okul öncesi dönemde (3-6 yaş) çocuğu olan annelerin ebeveyn tutumları ile annelik bekçiliği davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Türkiye'nin doğusunda bulunan bir şehirde okul öncesi dönemde çocuğu olan 211 anne çalışma grubunu oluşturmuştur. Veriler kişisel bilgi formu, Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Okul Öncesi Dönem Annelik Bekçiliği Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın sonuçları, demokratik ebeveyn tutumlarının annelik bekçiliği davranışlarıyla negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Otoriter ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumları ise annelik bekçiliği davranışları ile pozitif yönde ilişkilidir. İzin verici tutum ile annelik bekçiliği arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bulgular, anne ve babaların eğitim düzeylerinin ve annelerin çalışma durumlarının annelik bekçiliği davranışları üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, demokratik tutumları destekleyici aile eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve babaların çocuk bakımına katılımını artırıcı politikaların geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Ebeveyn Tutumları, Anneler, Annelik Bekçiliği.

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL ATTITUDES AND MATERNAL GATEKEEPING BEHAVIORS OF MOTHERS WITH PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

This study was conducted to examine the relationship between parenting styles and maternal gatekeeping behaviors among mothers with children in the preschool period (ages 3–6). The research was carried out using a relational survey model. The study group consisted of 211 mothers of preschool-aged children residing in a city located in the eastern region of Turkey. Data were collected through a personal information form, the Parenting Attitude Scale, and the Preschool Maternal Gatekeeping Scale. The results of the study revealed that democratic parenting styles were negatively associated with maternal gatekeeping behaviors. In contrast, authoritarian and overprotective parenting styles were positively associated with

maternal gatekeeping behaviors. No significant relationship was found between permissive parenting and maternal gatekeeping. Additionally, the findings indicated that parents' educational levels and mothers' employment status had an impact on maternal gatekeeping behaviors. Based on these findings, it is recommended to expand family education programs that promote democratic parenting and to develop policies aimed at increasing fathers' involvement in child care.

Keywords: Preschool Period, Parenting Attitudes, Mothers, Maternal Gatekeeping.

GİRİŞ

Çocuk eğitimi sürecinde ebeveynlerin benimsedikleri tutum ve davranışlar, genellikle “ebeveyn tutumları” kavramı altında bütüncül bir şekilde ele alınmaktadır (Derman, Türen ve Buntürk, 2020). 1930’lu yıllardan bu yana çalışmalar ebeveynlerin doğasını tanımlamak amacıyla gerçekleştirilmiş ve sonucunda birçok ebeveyn özelliği ortaya konmuştur (Baumrind, 1966; Holden, 2019). Çocukların içine doğdukları topluma ve dünyaya bilişsel, sosyal ve duygusal olarak uyum sağlamaları hususunda ilk destekçi ve eğitimciler anne ve babalardır. Aile içi ilişkiler çocuğun gelişim sürecindeki sosyal ilişkilerin en geniş, en sade ve etkili halidir (Shonkoff, Duncan, Fisher, Magnuson & Raver, 2011). Özellikle anne ile olan ilişkiler kişilik ve sosyal gelişimin en önemli öğelerindedir (Uykan & Akkaynak, 2019). Son yıllarda gelişim kuramları ve çağdaş yaklaşımlar, erken çocukluk dönemindeki deneyimlerin bireyin gelişimi üzerindeki belirleyici rolünü vurgulamaktadır. Bu bağlamda ebeveynlerin özellikle yaşamın ilk yıllarındaki etkisinin tartışılmaz olduğunu ortaya koymaktadır (Phillips & Shonkoff, 2000). Erken çocukluk döneminde ebeveynlerin çocuk yetiştirme sürecinde benimsedikleri tutumların incelenmesi, gelişimsel süreçlerin anlaşılması açısından önemli bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır (Karabulut Demir, 2007).

Okul öncesi dönemde ev ortamı ve ebeveyn tutumlarının çocuk üzerindeki belirleyici rolü, karakter gelişimi, benlik oluşumu, iyilik hali ve özellikle psikolojik sorunlar üzerindeki etkileri açısından uzun süredir araştırmalarda ilgi odağı olmayı sürdürmektedir (Dirik, Yorulmac & Karancı, 2015). Araştırmacılar tarafından en çok üstünde durulan bir diğer konu ise farklı ebeveyn tutumlarının ebeveynlerin davranışlarına nasıl yansıdığıdır (Nas, 2023). Anneler pekiştirme ve ceza gibi farklı yollar kullanarak çocuklarının davranışlarına şekil verirler. Ebeveynler, benimsedikleri amaçlar, değerler, inançlar ve beklentiler aracılığıyla çocuklarına rol model olmakta; bu yolla çocuklarının ileride dâhil olacağı çevreleri, özellikle okul ortamı ve akran gruplarını şekillendirmede önemli bir rol üstlenmektedirler. Dolayısıyla annelerin benimsedikleri ve davranışlarına yansıttıkları farklı yaklaşımlar, çeşitli ebeveynlik tutumlarının oluşmasına zemin hazırlar (Karabulut Demir, 2007)

Ebeveyn tutumları, çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişim süreçlerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Bu tutumlar özellikle Diana Baumrind'in geliştirdiği ebeveynlik tipolojisi ile Maccoby ve Martin'in bu modeli genişleten yaklaşımları çerçevesinde açıklanmaktadır (Baumrind, 1966; Maccoby & Martin, 1983). Demokratik (otoritatif), otoriter, izin verici (hoşgörülü) ve ihmal edici/aşırı koruyucu olarak sınıflandırılmıştır. Güncel araştırmalar, bu ebeveynlik stillerinin çocukların benlik algısı, öz düzenleme becerileri, sosyal ilişkileri ve akademik başarıları üzerinde önemli etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Pinquart, 2017b). Demokratik ebeveynlik hem yüksek düzeyde destekleyicilik hem de yeterli düzeyde denetim içerdiğinden çocuklarda öz güven, duygusal denge ve sosyal yeterlilik gelişimini destekler (Yaffe, 2020). Otoriter ebeveynlik, yüksek denetim ve düşük duygusal tepki ile karakterize edilir. Bu durum çocuklarda kaygı, düşük özsaygı ve dışa vurumcu davranışlarla ilişkilendirilmiştir (Garaigordobil & Navarro, 2022). İzin verici ebeveynlik ise çocuğa duyarlılık gösterilmesine rağmen sınır koymada yetersiz kalınmasıyla öne çıkar, bu da çocukların sorumluluk alma ve öz düzenleme becerilerinde zayıflıklar yaratabilmektedir (Zhang & Wang, 2023). İhmal edici veya aşırı koruyucu tutumlar hem düşük duyarlılık hem de düşük kontrol düzeyini içermekte olup çocukların duygusal ihmal yaşamasına ya da özerklik gelişiminde sorunlar yaşamasına neden olabilmektedir (Pinquart, 2017a). Bu dört temel stilin her biri, ebeveynin çocukla kurduğu ilişkinin niteliğini şekillendirmekte ve çocuğun gelişimsel yönelimlerini büyük ölçüde etkilemektedir. Dolayısıyla çağdaş ebeveynlik araştırmaları, özellikle demokratik tutumun çocuk gelişimi açısından en işlevsel yaklaşım olduğunu vurgulamaktadır (Salavera, Urbón, Usán, & Antónanzas, 2024).

Annelik bekciliği, anne ve babanın çocuk yetiştirme sürecine katılımında duyduğu memnuniyetle ilgili tutum ve davranışlar olarak tanımlanmaktadır (De Luccie, 1995). Baba-çocuk ilişkileri, büyük ölçüde eşler arasındaki iletişim ve anne-çocuk etkileşimlerinden etkilense de annelerin sahip olduğu kişilik özellikleri ve sergilediği ebeveynlik tutumları da baba ile çocuk arasındaki ilişkiyi biçimlendirebilir (Pluess & Belsky, 2010). Dolayısıyla baba katılımını etkileyen birçok sebep içerisinde en önemli etkinin anne tutum ve davranışları olduğu belirtilmektedir (Kulik & Tsoref, 2010). Annelerin demokratik, otoriter, izin verici ya da aşırı koruyucu tutumlar sergileyerek gösterdikleri annelik bekciliği davranışlarının, çocukların yaşamındaki baba katılımını da etkileyebileceği öngörülmektedir (Puhlman & Pasley, 2017). Ebeveynlik tutumları ile ilgili çalışmalar ülkemizde oldukça yaygındır (Derman et al., 2020; Dirik et al., 2015; Uykan & Akkaynak, 2019). Literatürde ise annelik bekciliği genellikle anne-baba arasındaki ilişki dinamikleri ya da annenin baba hakkında taşıdığı inançlar bağlamında ele alınmakta, bireysel psikolojik özellikler ve ebeveynlik tarzları ile olan doğrudan ilişkisi yeterince derinlemesine incelenmemektedir (Gaunt & Pinho, 2018; Hauser, 2012). Ayrıca mevcut araştırmalar genellikle annelik bekciliğini, annenin baba ile ilişki kalitesi veya

babaya yönelik algıları üzerinden incelemekte, annenin bireysel ebeveynlik tarzlarının bu davranış üzerindeki etkisi göz ardı edilmektedir (Kulik & Sadeh, 2015; Schoppe-Sullivan & Altenburger, 2019). Türkiye bağlamında ise annelik bekliliği kavramına odaklanan çalışmalar oldukça yeni olup, genellikle kavramsal çerçeve sunmakla sınırlı kalmakta (Karabulut, 2021). Elde edilen bulgular, alan yazında ölçme araçlarının geçerliliği, kültürel farklar ve ebeveyn tutumlarının davranışa nasıl yansıdığına ilişkin sistematik veri eksikliğine işaret etmektedir. Dolayısıyla, annelerin benimsedikleri ebeveynlik tarzlarının, annelik bekliliği davranışlarını nasıl biçimlendirdiğini ortaya koyacak yapılandırılmış, kültürlerarası karşılaştırmalı veya kuram temelli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ebeveynlik rolleri, aile içi dinamikler ve baba katılımını çok boyutlu biçimde ele alan ampirik araştırmalar, yalnızca baba katılımını teşvik etmeye yönelik politika geliştirme süreçlerine değil, aynı zamanda aile içi iş bölümünün ve ebeveynlik rollerinin daha bütüncül bir çerçevede anlaşılmasına da önemli katkılar sunmaktadır. Böyle bir araştırma, hem annelik bekliliği kavramının kuramsal derinliğini artıracak hem de ebeveynlik tutumlarının anne odaklı yansımalarını daha görünür kılacak ayrıca gerek ülkemiz gerek de uluslararası çalışmalara ışık tutarak yeni çalışmalara yol gösterecektir.

Bu çalışmanın temel amacı, okul öncesi dönem çocuğa sahip annelerin benimsedikleri ebeveyn tutumları (demokratik, otoriter, izin verici ve aşırı koruyucu) ile sergiledikleri annelik bekliliği davranışları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu kapsamda, ebeveynlik tutumlarının annelik bekliliği davranışlarını yordayıp yordamadığı test edilerek, hangi ebeveynlik stiline annelik bekliliği davranışları üzerinde daha fazla etkili olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın alt amaçları şunlardır:

1. Annelerin sosyo-demografik özelliklerine göre ebeveyn tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek,
2. Annelerin sosyo-demografik özelliklerine göre annelik bekliliği davranışlarının anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek.

Ayrıca araştırma da şu sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Annelerin benimsedikleri ebeveynlik tutumları ile annelik bekliliği davranışları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Farklı ebeveyn tutumlarına (demokratik, otoriter, aşırı koruyucu, izin verici) sahip annelerin annelik bekliliği düzeyleri farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmanın temel amacı, annelerin benimsediği farklı ebeveynlik tutumları ile sergiledikleri annelik bekliliği davranışları arasındaki doğal ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, değişkenler üzerinde herhangi bir manipülasyon yapılmadan aralarındaki ilişkileri incelemeye olanak tanıyan ilişkiyi araştırma deseni tercih edilmiştir (Karasar, 2015).

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme/ Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın evrenini Türkiye'nin doğusunda bulunan bir şehirde okul öncesi kurumuna devam eden 3-6 yaş aralığındaki öğrencilerin anneleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme büyüklüğü evrenin bilinmediği durumlardaki formül kullanarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada kullanılan örnekleme büyüklüğünün istatistiksel açıdan yeterliliğini değerlendirmek amacıyla G*Power 3.1 programı aracılığıyla post hoc güç analizi gerçekleştirilmiştir. Analizde, çalışmanın temel amacı doğrultusunda değişkenler arası ilişkileri incelemek amacıyla korelasyon testi esas alınmıştır. Yapılan analizde, 211 katılımcı, orta düzeyde bir etki büyüklüğü ($r = 0.30$), %5 anlamlılık düzeyi ($\alpha = 0.05$) ve iki yönlü hipotez varsayımları temel alınmıştır. Bu koşullar altında elde edilen istatistiksel güç ($1 - \beta$) değeri 0.99 olarak hesaplanmıştır (Tablo 1). Gerçekleştirilen analizler, ulaşılan örnekleme büyüklüğünün değişkenler arasındaki ilişkileri test etmek açısından istatistiksel olarak yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir (Faul, Erdfelder, Bunchner & Lang, 2009). Ayrıca örnekleme yeterliliğini desteklemek amacıyla daha önce benzer değişkenleri içeren çalışmalarda belirtilen kriterler de dikkate alınmıştır. Puhlman (2013), annelik bekliliğiyle ilgili çalışmasında .50 etki büyüklüğü ile %90 test gücü doğrultusunda minimum 140 kişilik bir örneklemin yeterli olduğunu belirtmiştir. Mevcut çalışmada kullanılan 211 kişilik örnekleme büyüklüğü hem korelasyon analizleri hem de daha ileri düzey istatistiksel analizler için yeterli düzeydedir (Aktaş & Aydın, 2020; Kline, 2023; Puhlman, 2013) Araştırmada, belirli kriterlere sahip katılımcılara ulaşmanın güçlüğü nedeniyle kartopu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. İlk olarak okul öncesi kuruma devam eden çocuğu olan annelere ulaşılmış, ardından bu katılımcıların yönlendirmeleri ile benzer özellikteki diğer annelere erişilmiştir. Bu yöntem, hem araştırmanın hedef grubuna uygun bireylerin daha etkin şekilde belirlenmesini sağlamış hem de veri toplama sürecinde karşılaşılabilecek erişim sınırlılıklarını azaltmıştır (Özkan, 2019)

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler

Değişkenler	Grup	N	%
Yaş	18-25	12	5,7
	26-35	111	52,6
	36-45	77	36,5
	46+	11	5,2
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	103	48,8
	Erkek	108	51,2
Çocuğun Yaşı	3	40	19
	4	46	21,8
	5	63	29,9
	6	62	29,4
Çocuğun Okul Öncesi Kurumuna Başlama Yaşı	3 yaş	69	32,7
	4 yaş	63	29,9
	5 yaş	60	28,4
	6 yaş	19	9
Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim mezunu	22	10,4
	Lise mezunu	33	15,6
	Lisans mezunu	111	52,6
	Lisansüstü	45	21,3
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim mezunu	16	7,6
	Lise mezunu	40	19
	Lisans mezunu	107	50,7
	Lisansüstü	48	22,7
Anne Çalışma Durumu	Çalışıyor	107	50,7
	Çalışmıyor	104	49,3
Ailenin Ekonomik Düzeyi	Düşük	12	5,7
	Orta	180	85,3
	Yüksek	19	9
Çocuk Sayısı	Tek çocuk	68	32,2
	2 çocuk	93	44,1
	3 çocuk	36	17,1
	4 ve üzeri çocuk	14	6,6
Medeni Durum	Evli	203	96,2
	Dul/Boşanmış/Bekar	8	3,8
Toplam		211	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi, katılımcıların %52.6’sı 26-35 yaş grubundadır, %51.2’sinin çocuğu erkektir, %29.9’unun çocuğu 5 yaşındadır ve %32.7’sinin çocuğunun okul öncesi eğitime başlama yaşı 3’dür. Anne eğitim düzeyi %52.6, baba eğitim düzeyi %50.7 lisanstır. Katılımcıların %50.7’si çalışmaktadır, %85.3’ü orta ekonomik düzeye sahiptir, %44.1’inin 2 çocuğu vardır ve %96.2’si evlidir.

Veri Toplama Araçları

Veriler anket yöntemiyle yüz yüze toplanılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Okul Öncesi Dönem Annelik Bekçilik Ölçeği (OÖABÖ)-Anne Formu ve Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) kullanılarak toplanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür odağında oluşturulan formda, okul öncesi dönemde (3-6 yaş) çocuğu olan gönüllü annelerin yaşları, öğrenim düzeyleri, çalışma durumları, sosyoekonomik düzeyleri, aile yapıları, çocuk sayıları ayrıca çocuklarının yaşı, cinsiyetine ilişkin sorular yer almaktadır.

Okul Öncesi Dönem (3-6 yaş) Annelik Bekçiliği Ölçeği (OÖABÖ)-Anne Formu: Toplam 6 maddeden oluşmaktadır. OÖABÖ’de maddeler davranış biçimleri şeklinde olup, beşli likert tipi ölçek üzerinden yanıtlanmaktadır. “Tamamen katılıyorum” seçeneği 5 puan, “Katılıyorum” seçeneği 4 puan, “Kısmen katılıyorum” seçeneği 3 puan, “Katılmıyorum” seçeneği 2 puan, “Hiç katılmıyorum” seçeneği 1 puan almaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesinde toplam puan kullanılmaktadır. Annelerin ölçekten yüksek puan alması, kendilerinin daha fazla annelik bekçiliği davranışı sergilediklerine işaret etmektedir. Okul öncesi dönemde çocuğu olan anneler için uyarlanan ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .88’ dir (Karabulut, 2021). Çalışmamızda ise Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .86, olarak hesaplanmıştır. Ters kodlanan madde bulunmamaktadır.

Ebeveyn Tutum Ölçeği (ETÖ) (Parenting Attitude Scale): Ölçek, ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. 4 alt boyuttan (Demokratik, Otorite, Aşırı Koruyucu ve İzin verici) 46 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 5’li likert (1 Hiçbir zaman böyle değildir- 5 Her zaman böyledir) tipte, kâğıt kalem testidir. Ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değerleri “Demokratik Tutum” için .83, “Otoriter Tutum” için .76, “Aşırı Koruyucu Tutum” için .75 ve “İzin Verici Tutum” için ise .74 olarak bulunmuştur (Karabulut Demir ve Şendil, 2008). Çalışmamız da ise şu şekilde hesaplanmıştır: “Demokratik Tutum”.85, “Otoriter Tutum” .80, “Aşırı Koruyucu Tutum” .77, “İzin Verici Tutum” .68 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizinde, nicel veri çözümlemelerine uygun istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Verilerin analiz süreci, SPSS 26.0 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. İlk olarak değişkenlere ilişkin tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum–maksimum değer, çarpıklık ve basıklık) hesaplanmıştır (Tablo 2). Değişkenlerin dağılım özelliklerini belirlemek amacıyla çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş, bu değerlerin ± 1 aralığında olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda, verilerin normal dağılıma uygun olduğu kabul edilerek parametrik analizler tercih edilmiştir (Tabachnick & Fidell, 2019)

Araştırmanın temel amacı doğrultusunda, annelik bekliliği davranışları ile ebeveyn tutumları (demokratik, otoriter, aşırı koruyucu, izin verici) arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Ayrıca annelik bekliliği ve ebeveyn tutumlarının bazı sosyo-demografik değişkenlere (anne-baba eğitim düzeyi, çalışma durumu, çocuk sayısı, çocuğun okula başlama yaşı, anne yaşı) göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Gruplar arasında anlamlı fark tespit edilen değişkenlerde, varyans homojenliği Levene testi ile kontrol edilmiştir. Levene testi sonuçlarına göre, varyansın homojen olduğu durumlarda LSD testi, varyansın homojen olmadığı durumlarda ise Dunnett-C testi kullanılarak post-hoc analizler gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen istatistiksel analizler sonucunda, gruplar arasındaki anlamlı farkın hangi alt gruplardan kaynaklandığı belirlenmiştir (Field, 2024) .

Tablo 2. Çalışmada kullanılan ölçek ve alt boyutlarından alınan puanların minimum (min.), maximum (max.) değerler, ortalama, standart sapma, çarpıklık, basıklık sonuçları

Ölçek ve Alt Ölçekler	N	Min.	Max.	\bar{X}	Sd.	Çarpıklık	Basıklık
Annelik Bekçiliği	211	6.00	30.00	12.02	5.30	0.949	0.684
Demokratik	211	38.00	85.00	74.94	7.77	-0.891	0.536
Otoriter	211	11.00	45.00	20.91	6.27	0.876	0.972
Aşırı Koruyucu	211	16.00	45.00	31.85	6.08	-0.143	-0.141
İzin Verici	211	9.00	39.00	20.68	5.13	0.305	0.894

Okul öncesi dönem (3-6 yaş) annelik bekliliği ölçeği (OÖABÖ)-anne formundan 12.02 ± 5.30 puan almışlardır (Tablo 2). Anneler Ebeveyn Tutum Ölçeği demokratik alt boyutundan 74.94 ± 7.77 , otoriter alt boyutundan 20.91 ± 6.27 , aşırı koruyucu alt boyutundan 31.85 ± 6.08 ve izin verici alt boyutundan 20.68 ± 5.13 puan almışlardır.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi:13/11/2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası:2023/11/41

BULGULAR

Okul öncesi dönemde (3-6 yaş) çocuğu olan annelerin yaşları, öğrenim düzeyleri, çalışma durumları, sosyoekonomik düzeyleri, aile yapıları, çocuk sayıları ayrıca çocuklarının yaşı, cinsiyetine ilişkin sorular yer almaktadır. Bu bölümde kısaca bunlara değinilecektir:

Tablo 3. Annelerin annelik bekciliği ve ebeveyn tutumları toplam puanları arasındaki ilişkiyel analizler

Ebeveyn tutumları		Demokratik	Otoriter	Aşırı Koruyucu	İzin Verici
	r	-0.171	0.185	0.156	0.058
Annelik Bekçiliği	p	0.013	0.007	0.024	0.400
	n	211	211	211	211

Tablo 3 incelendiğinde, demokratik ebeveyn tutumu ile annelik bekciliği arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -0.171$, $p = .013$). Bu bulgu, demokratik tutuma sahip annelerin annelik bekciliği davranışlarını daha az gösterme eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır. Demokratik tutum, çocukların özerklik kazanmasına ve eşler arası paylaşımcı ebeveynliğe daha açık olunmasına olanak tanıdığından (Cizrelioğulları & Kilili, 2021), annelik bekciliğini azaltıcı bir faktör olarak değerlendirilebilir.

Otoriter ebeveyn tutumu ile annelik bekciliği arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = 0.185$, $p = .007$). Bu sonuç, otoriter yapıdaki annelerin, çocuk yetiştirme sürecinde kontrolü daha fazla elinde tutmaya çalıştığını ve dolayısıyla annelik bekciliği davranışlarını daha sık sergilediğini göstermektedir.

Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile annelik bekciliği arasında da pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r = 0.156$, $p = .024$). Aşırı koruyuculuğun temelinde çocuğaya yönelik yoğun kaygı ve müdahaleci bir ebeveynlik anlayışı bulunduğu için (Cizrelioğulları & Kilili, 2021) bu tutuma sahip annelerin de çocukları üzerinde daha fazla kontrol kurmak istemesi annelik bekciliği davranışlarını artırabilmektedir.

İzin verici ebeveyn tutumu ile annelik bekliliği arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r = 0.058, p = .400$). Bu durum, izin verici tutumun sınır koymada zayıf, müdahalecilikte düşük düzeyde olması nedeniyle (Derman et al., 2020) annelik bekliliğiyle doğrudan bağlantılı olmamasına bağlanmaktadır.

Tablo 4. Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin demografik özelliklerine göre annelik bekliliği davranışları ve ebeveyn tutumlarının karşılaştırılması

Değişken	Grup	N	Annelik Bekliliği ($\bar{X} \pm Sd$)	Demokratik ($\bar{X} \pm Sd$)	Otoriter ($\bar{X} \pm Sd$)	Aşırı Koruyucu ($\bar{X} \pm Sd$)	İzin Verici ($\bar{X} \pm Sd$)	Anlamlı Farklar (p)
Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim	22	16.68±6.59	74.05±9.45	22.77±9.14	37.50±4.63	19.18±5.32	
	Lise	33	12.09±4.47	72.88±8.86	21.24±7.28	33.36±5.88	20.30±5.43	AB:.000*, AK:.000*
	Lisans	111	11.50±5.21	75.62±6.87	20.23±6.75	30.71±6.04	20.45±4.96	
	Lisansüstü	45	11.00±4.29	75.47±7.06	21.44±4.80	30.80±6.26	22.24±5.02	
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim	16	15.69±7.57	75.19±9.29	21.56±7.96	36.69±6.97	21.13±4.03	
	Lise	40	12.08±5.74	74.38±7.74	21.70±6.65	32.28±5.92	19.58±3.79	AB:.036*, AK:.003*, İV:.046*
	Lisans	107	11.65±5.00	75.08±7.58	20.52±6.47	31.64±6.11	20.26±6.66	
	Lisansüstü	48	11.58±4.31	75.25±6.92	20.90±4.83	30.35±5.07	22.38±4.89	
Anne Çalışma Durumu	Çalışıyor	107	11.18±4.97	75.54±7.00	20.80±5.40	30.87±6.07	20.93±5.06	AB:.018*, AK:.017*
	Çalışmıyor	104	12.89±5.51	74.43±8.09	21.02±7.08	32.87±5.94	20.41±5.21	
Çocuğun Okula Başlama Yaşı	3 yaş	69	11.13±4.85	75.61±6.59	21.28±6.37	31.26±5.11	21.99±4.33	
	4 yaş	63	11.78±4.78	74.97±7.63	19.94±6.51	29.87±6.79	20.41±5.39	AK:.001*, İV:.024*
	5 yaş	60	12.92±6.00	74.55±8.05	21.83±7.85	34.17±5.22	20.22±5.18	
	6 yaş	19	13.26±5.89	74.26±9.30	19.89±6.92	33.26±6.99	18.26±5.86	
Anne Yaşı	18-35	123	11.56±5.56	75.33±7.14	20.78±6.18	32.30±6.04	20.52±5.08	
	36-45	77	12.38±4.85	75.61±7.16	20.69±5.89	31.39±6.34	20.91±5.15	DT:.003*
	46+	11	14.82±4.90	66.91±10.18	23.91±9.35	30.09±3.53	20.73±5.87	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	103	12.06±5.12	75.02±7.91	21.38±6.33	32.04±6.31	21.15±5.37	
	Erkek	108	11.99±5.49	74.97±7.24	20.46±6.20	31.68±5.87	20.23±4.88	(p>0.05)
Ailenin Ekonomik Düzeyi	Düşük	12	13.58±5.95	73.83±7.08	20.33±6.47	33.75±6.11	19.00±2.86	
	Orta	180	12.09±5.27	74.96±7.56	21.11±6.35	31.91±5.93	20.75±5.34	(p>0.05)
	Yüksek	19	10.37±5.01	76.05±8.13	19.42±5.34	30.16±7.27	21.05±4.12	
Medeni Durum	Evli	203	11.92±5.20	74.87±7.58	21.00±6.32	31.70±6.08	20.66±5.18	
	Dul/Boşanmış/Bekar	8	14.63±7.46	78.13±6.56	18.50±4.24	35.75±4.59	21.13±2.72	(p>0.05)
Çocuk Sayısı	Tek çocuk	68	10.79±4.76	75.90±6.64	20.56±5.77	31.71±5.78	21.09±5.00	
	İki çocuk	93	12.44±5.47	75.37±7.69	20.51±5.79	32.19±6.25	20.69±5.05	
	Üç çocuk	36	12.14±5.66	72.78±8.67	22.08±8.01	30.97±6.67	19.92±5.74	AB:.036*
	Dört ve üzeri çocuk	14	14.93±4.57	73.86±7.35	22.29±6.76	32.57±4.93	20.57±4.97	

*p<0.05. AB: Annelik Bekliliği, DT: Demokratik Tutum, AK: Aşırı Koruyucu, İV: İzin Verici, DT: Demokratik Tutum

Tablo 4'e bakıldığında, bazı sosyo-demografik özelliklerin ebeveynlik tutumlarının ve annelik bekliliği davranışlarını etkilediğini ortaya koymaktadır.

İlk olarak anne eğitim düzeyine göre annelik bekliliği ve aşırı koruyucu tutum puanlarında anlamlı düzeyde farklılık saptanmıştır ($p < .001$). Özellikle ilköğretim düzeyinde eğitime sahip annelerin lisans ve lisansüstü eğitime sahip annelere kıyasla daha yüksek annelik bekliliği ($\bar{X} = 16.68$) ve aşırı koruyucu ebeveynlik ($\bar{X} = 37.50$) puanlarına sahip oldukları görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, daha düşük eğitim düzeyine sahip annelerin çocuklarının yaşamına daha fazla müdahil olduklarını ve kontrolcü davranışlar sergileme eğiliminde olduklarını düşündürmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça, çocuğun bireysel gelişimine ve özerklik kazanımına daha fazla olanak tanıyan, daha demokratik ve destekleyici ebeveynlik tutumlarının benimsendiği söylenebilir. Benzer biçimde, baba eğitim düzeyi değişkenine göre de annelik bekliliği ($p = .036$), aşırı koruyucu ($p = .003$) ve izin verici ($p = .046$) tutumlarda anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Eşi ilköğretim mezunu olan annelerin, daha yüksek eğitim düzeyine sahip babaların eşlerine kıyasla annelik bekliliği ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumlarında daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir. Dolayısıyla, ebeveynlik yaklaşımlarının yalnızca bireysel niteliklere değil aynı zamanda eşin özelliklerine de bağlı olarak şekillendiğini göstermektedir.

Anne çalışma durumu da annelik bekliliği ($p = .018$) ve aşırı koruyucu tutumlar ($p = .017$) açısından anlamlı farklılık göstermiştir. Çalışmayan annelerin çalışmakta olan annelere göre daha yüksek annelik bekliliği ($\bar{X} = 12.89$) ve aşırı koruyuculuk ($\bar{X} = 32.87$) puanlarına sahip oldukları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, çocuğun bakım ve eğitim süreçlerinde fiziksel olarak daha yoğun yer alan annelerin, çocuk üzerinde kontrol kurma ve müdahale etme eğilimlerinin daha yüksek olabileceğine işaret etmektedir. Tam zamanlı çocuk bakım sorumluluğunun annede olması, çocuğun bağımsız kararlar almasına yönelik sınırlayıcı davranışları artırabilmektedir. Araştırmada dikkat çekici bir diğer bulgu ise çocuk sayısına göre annelik bekliliği puanlarında anlamlı bir fark olduğudur ($p = .036$). Tek çocuğa sahip annelerin iki ve daha fazla çocuğu olan annelere kıyasla daha düşük annelik bekliliği puanlarına sahip oldukları bulunmuştur. Çok çocuklu aile yapısında kaynakların paylaşılması ve annenin dikkatini birden fazla çocuğa yönlendirmesi nedeniyle kontrol edici davranışların artabileceği ya da deneyimle birlikte bazı ebeveynlik reflekslerinin güçlendiği düşünülmektedir.

Çocuğun okula başlama yaşı değişkeni de aşırı koruyucu ($p = .001$) ve izin verici ($p = .024$) tutumlar açısından anlamlı fark göstermiştir. Özellikle beş yaşında okula başlayan çocukların anneleri, aşırı koruyucu tutum açısından daha yüksek puan almışlardır. Çocukların sosyal çevreyle daha geç tanışması ve bireysel uyum süreçlerinin gecikmesi gibi nedenlerle annelerin kaygı düzeylerinin artmasına ve müdahaleci davranışlara yönelmelerine yol açıyor olabilir. Ayrıca üç yaşında okula başlayan çocukların annelerinde izin verici tutum puanlarının daha yüksek olduğu

gözlemlenmiştir; bu da erken yaşta eğitim ortamına giren çocukların ebeveynleri tarafından daha serbest bir şekilde yönlendirildiğini düşündürebilir.

Anne yaşı değişkenine göre ise demokratik tutumda anlamlı bir farklılık gözlenmiştir ($p = .003$). 46 yaş ve üzerindeki annelerin demokratik tutum puanları, 18–35 yaş arası genç annelere göre anlamlı düzeyde daha düşüktür. Bu bulgu, kuşaklar arası değer farklılıkları ve toplumsal değişimlerin ebeveynlik anlayışı üzerindeki etkisini göstermektedir. Genç annelerin daha katılımcı, çocuk merkezli ve özerkliği teşvik eden yaklaşımlar benimsediği söylenebilir. Aksine çocuğun cinsiyeti, ailenin ekonomik düzeyi ve medeni durum gibi değişkenler açısından annelik bekciliği ve ebeveyn tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p > .05$). Sonuçlar ebeveynlik anlayışlarının çocuğun cinsiyetinden veya ekonomik düzeyden daha çok bireysel ve yapısal faktörlerden (eğitim, yaş, çalışma durumu vb.) etkilendiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bulgular annelik bekciliği davranışlarının yalnızca bireysel tutumlar değil, aynı zamanda demografik ve sosyal faktörler doğrultusunda şekillendiğini göstermektedir. Eğitim düzeyi, yaş ve çalışma durumu gibi değişkenlerin annelik davranışlarını doğrudan etkileyen önemli belirleyiciler olduğu söylenebilir. Elde edilen veriler, annelik bekciliği kavramının çok boyutlu değerlendirilmesi gerektiğini ve yalnızca psikolojik değil, sosyolojik boyutları da içeren yaklaşımlarla ele alınmasının daha sağlıklı olacağını ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın temel hedefi, okul öncesi dönemde çocuk sahibi annelerin benimsedikleri ebeveyn tutumları (demokratik, otoriter, izin verici ve aşırı koruyucu) ile annelik bekciliği davranışları arasındaki ilişkiel örüntüleri ortaya koymaktır. Sonuçlar, demokratik ebeveyn tutumu ile annelik bekciliği arasında negatif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki göstermiştir. Otoriter ebeveyn tutumu ile annelik bekciliği arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Aşırı koruyucu ebeveyn tutumu ile annelik bekciliği arasında da pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. İzin verici ebeveyn tutumu ile annelik bekciliği arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca ebeveyn tutumlarının sosyo-demografik değişikliklere göre farklılaşma durumu ele alındığında söz konusu çalışmanın sonuçları birbirinden farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Aşağıda bulgulara dair tartışma ve yorumlara yer verilmiştir.

Demokratik ebeveyn tutumuna sahip annelerin annelik bekciliği davranışlarıyla negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Elde edilen sonuç, literatürde demokratik tutumun aile içi ilişkileri iyileştirici etkisi olduğunu gösteren bulgularla tutarlıdır (Aydoğdu & Dilekmen, 2016; Derman et al., 2020). Ayrıca teorik olarak demokratik/eşitlikçi bir tutuma sahip annelerin, babaların çocuk bakımına

katılımını kısıtlayan annelik bekcılığı davranışlarını daha az sergilemesi beklenir. Nitekim bazı araştırmalar, anne-babanın geleneksel cinsiyet rolleri yerine eşitlikçi görüşler benimsemesinin annelik bekcılığını azalttığını göstermiştir. Yapılan bir çalışmada doğum öncesinde her iki ebeveyn de eşitlikçi bir rol anlayışına sahipse annelerin doğumdan sonraki ilk ayda anlamlı derecede daha az bekcilik davranışı rapor ettiğini bulunmuştur (Meteyer & Perry-Jenkins, 2010). Bu bulgu, demokratik tutumun annelik bekcılığıyla ters orantılı olabileceğini desteklemektedir. Literatürde bu ilişkiye dair çelişkili sonuçlar da vardır. Bazı anneler genel olarak demokratik bir tutuma sahip olsalar bile farklı motivasyonlarla bekcilik yapabilirler. Yapılan bir çalışmada, annelerin bekcilik eğiliminin özellikle düşük benlik saygısı, yüksek kaygı düzeyi ve mükemmeliyetçi kişilik yapısıyla ilişkili olduğunu rapor edilmiştir (Gaunt, 2008). Kişisel kontrol ihtiyacı ve endişe düzeyi, annenin baba-yı çocuk bakımından uzak tutma davranışına yol açabilmektedir. Kulik ve Tsoref (2010) ise benzer değişkenleri inceledikleri araştırmalarında, annenin kontrol arzusu ile bekcilik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır. Araştırma bulgusu, kontrol etme isteğinin her zaman annelik bekcılığı davranışına dönüşmeyebileceğini göstermekte ve önceki araştırma sonuçlarıyla çelişmektedir. Yazarlar ayrıca annenin geleneksel cinsiyet rolleri ideolojisinin, bekcilik davranışlarını sosyal ekonomik statü veya annenin baba katılımından duyduğu memnuniyetten daha güçlü biçimde yordadığını belirtmişlerdir (Kulik & Tsoref, 2010). Dolayısıyla bu sonuç demokratik tutumun yokluğunda yani annenin geleneksel rol anlayışına sıkı bağlılığında bekcilik eğiliminin arttığına işaret etmektedir. Literatürdeki çelişkili bulgular, mevcut çalışmayla demokratik tutum-bekcilik ilişkisine tek yönlü bakılmaması gerektiğini, anne tutumlarının bekcilik davranışlarına her zaman doğrudan tercüme olmayabileceğini ortaya koymaktadır.

Annelik bekcılığı, kadınların ev işleri üzerindeki sorumluluklarını kaybetme korkusunun bir sonucu olarak açıklanmıştır. Öyle ki evdeki sorumluluk, önemli bir güç, kontrol ve özsaygı kaynağıdır (Allen & Hawkins, 1999). Çalışmamızda otoriter ebeveyn tutumuna sahip annelerin, annelik bekcılığı davranışı sergileme durumu arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Otoriter ebeveyn tutumunda, denetim oldukça yüksekken çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına gösterilen tepki veya duyarlılık düşüktür. Ayrıca otoriter tutuma sahip anneler çocuklarıyla ve eşleriyle fikir alışverişinde bulunmamaktadır (Derman et al., 2020). Neticede, otoriter ebeveynliğin yüksek düzeyde kontrol ve düşük düzeyde duyarlılık içermesi nedeniyle annelerin, baba katılımını sınırlandırıcı annelik bekcılığı davranışlarını gösterdiği düşüncesiyle örtüşmektedir. Literatürde de benzer şekilde, otoriter tutumların genellikle eşin ebeveynlik rollerine müdahale ederek kendi rollerini merkezileştiren annelik davranışlarını tetiklediği ifade edilmektedir (Allen & Hawkins, 1999; Puhlman, 2013; Schoppe-Sullivan & Altenburger, 2019). Ek olarak bazı araştırmalar, bu ilişkinin her zaman doğrudan ve olumsuz bir biçimde gerçekleşmediğini göstermektedir. Otoriter tutum sergileyen annelerin özellikle disiplin süreçlerinde daha yapılandırılmış bir ortam sağlamaları nedeniyle, bazı babaların çocuk

bakımına daha fazla dâhil olduğunu bulgulanmıştır (Fagan & Cherson, 2017). Bu bulgu, otoriter tutumun babanın dışlamasını her zaman doğurmadığını, aksine bazı koşullarda ortaklaşa disiplin anlayışını besleyebileceğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla otoriterlik, tek başına annelik bekciliği davranışlarını belirleyen bir faktör değil annenin babaya ilişkin güven düzeyi, eşler arası iletişim ve aile içi karar alma yapıları gibi etkenlerle birlikte değerlendirilmelidir.

Baba-çocuk ilişkileri, eşler arası iletişim ve anne-çocuk etkileşimlerinden etkilenmekle birlikte, annelerin kişilik özellikleri ve ebeveynlik tutumları da ilişkileri şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle annelerin kişilik özellikleri, çocuk yetiştirme süreçlerinde sergiledikleri davranışları ve tutumları etkileyerek babaların çocuklarıyla olan etkileşimlerini dolaylı yoldan etkileyebilmektedir (Puhlman & Pasley, 2017). Dolayısıyla baba katılımını etkileyen birçok sebep içerisinde en önemli etkinin anne tutum ve davranışları olduğu belirtilmektedir (Cabrera, Shannon & Tamis-LeMonda, 2007; Kulik & Tsoref, 2010). Çalışma sonuçlarına bakıldığında aşırı koruyucu tutuma sahip annelerin annelik bekciliği davranışlarını anlamlı şekilde öngördüğu bulunmuştur. Anneler, aşırı koruyucu tutuma sahip olduğunda çocuğun deneyim kazandığı ve birey olmasını sağlayacak hemen hemen tüm aktiviteleri onları korumak adına kendileri yapmayı tercih ederler (Arslan, Lucasseni Keijsers & Stevens, 2023). Aşırı koruyucu tutum genellikle “helikopter ebeveynlik” veya psikolojik kontrol biçimleriyle de ilişkilendirilir (Avcı & Güleç, 2020). Anneliğin koruyucu doğasının en üst seviyede sergilendiği bu tutumda, annelik bekciliği davranışlarının sergilenmesi kaçınılmaz görünmektedir. Otoriter tutumdan farklı olarak çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına tepki ve duyarlılık, en üst seviyededir. Fakat ilgi ve ihtiyaçlara yönelik duyarlılık, çocuğun üstünde gerekenden fazla kontrol oluşturabilir. Dolayısıyla kontrol durumunun sarsılmasına müsaade etmemek adına anneler, çocuğun hayatı için alınacak kararlara babaları dahil etmemesi olası görünmektedir. Ayrıca, bazı araştırmacılar kültürel ve durumsal etmenlerin de bu ilişkiyi değiştirebileceğini ileri sürmektedir. Örneğin, annenin çocuğu ile ilgili günlük yaşadığı zorluklar veya çocuğun özel gereksinimleri, koruyucu tutumla sergilenen kontrol davranışlarını makul kılabilir. Nitekim, zihinsel engelli çocuğu olan anneler üzerinde yapılan bir araştırmada çocukların annelerinin ve annelik bekciliği skorlarının anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur (Hazar & Ayhan, 2025). Bu sonuç, özel gereksinimli çocukların ebeveynlerinde koruma güdüsünün bekcilik davranışlarını tetiklediğine dair genel beklentiyle uyumludur. Elde edilen sonuçlar, aşırı koruyucu tutum ile bekcilik davranışları arasındaki ilişkinin düz bir çizgi de ilerlemediğini ortaya koymaktadır. Ek olarak, aşırı koruyucu ebeveynliğin her zaman bekcilikle sonuçlanmadığı hatta bazen bekcilik davranışı görölse bile bunun farklı motivasyonlarla (ör. çocuğu için en iyisini yapma isteği) ortaya çıkabildiği unutulmamalıdır.

İzin verici tutum da denetim annelerin kendi isteklerinden ziyade çocuğun istek ve arzularına göre şekillenir (Derman et al., 2020). Anneler zaten çocukların

isteklerine karşı herhangi kısıtlama getirmediği için annelik bekcılığı davranışı da göstermeyeceği öngörölmüştür. Fakat hipotezin aksine izin verici ebeveyn tutumuna sahip annelerin annelik bekcılığı davranışı gösterme durumlarından herhangi bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Alan yazında yapılan çalışmalarda ise ebeveynlik tutumları ile annelik bekcılığı davranışlarını inceleyen bir çalışmaya rastlanamamıştır. Yapılan bir nitel araştırmada okul öncesi dönemde çocuğu olan babaların annelerden daha katı ve daha az sabırlı olma eğiliminde oldukları bulunmuştur (Bretherton, Lambert & Golby, 2005). Yine aynı araştırmada eşlerinin uygulamalarını eleştiren 13 babadan 10'u, çocuğa daha fazla serbestlik tanıdığı, daha kolay boyun eğdiği ve asla sonuna kadar gitmediği için eşlerinin aşırı müsamahakâr davranışlarını onaylamamıştır (Bretherton et al., 2005). Görüldüğü gibi belki de anneler sınır ve disiplin konusunda daha izin verici olduklarında bu sınırları ve kuralları koyma işini babalar devralıyor olabilir. Dolayısıyla annelik bekcılığı davranışlarının ortaya çıkma durumu da tersine dönmüş olup babalar sınır ve kural koyma rolünü üzerlerine alabilirler. Ayrıca, yapılan bir araştırmada izin verici tutuma sahip annelerin çocukların disiplin süreçlerinde pasif kalabildiklerini ancak bu durumun babaların müdahalesine izin verme düzeyine doğrudan yansımadığını belirlenmiştir (Uykan & Akkaynak, 2019). Bu noktada, bekcılığın yalnızca annelik tutumu değil; ailenin işleyiş yapısı, babanın ebeveynlik becerileri ve çocukla ilgili değer sistemleriyle etkileşimli olarak ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.

Sosyo-demografik özelliklere göre yapılan analizlerde, anne ve baba eğitim düzeyi, çalışma durumu ve çocuk sayısına göre annelik bekcılığı davranışlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığı görölmektedir. Bulgularımız literatürde yapılan sınırlı sayıda çalışmayı destekler niteliktedir (Hazar & Ayhan, 2025; Izci & Jones, 2021; Karabulut, 2021; Kulik & Tsoref, 2010) Anne ve babaların eğitim düzeyleri arttıkça geleneksel aile tutumlarından uzaklaşarak eşitlikçi aile tutumlarını benimseme eğilimi göstermektedir. Yine geleneksel aile tutumlarından uzaklaştıkça anneler cinsiyete yönelik kalıplaşmış yargılardan (bakım verecek kişinin anne olması gerektiği vurgusu) uzaklaşarak eşinin çocuk bakımına daha çok katılmasını destekleyeceği düşünülmektedir. Çocuk sayısı değişkeni ile ilgili çalışmalar farklı sonuçları öngörmüştür. Bazı araştırmalar evde yaşayan daha fazla çocuğun, çoklu talepler nedeniyle olumlu ebeveynlikteki düşüşlerle ilişkili olduğunu belirtmektedir (Baker, 2013). Diğer çalışmalar ise evde yaşayan daha fazla çocuğun daha büyük çocuklar tarafından sağlanan yardım nedeniyle ebeveynlerin bakım yükünü en aza indirdiğini bildirmişlerdir (Baker, 2017). Ek olarak yapılan bir çalışmada üçten fazla çocuğu olan annelerin gösterdiği annelik bekcılığı davranışlarının tek çocuğu olan annelere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Hazar & Ayhan, 2025). Her iki şekilde de çocuk sayısı faktörü annelik bekcılığı davranışlarının önemli bir belirleyicisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aşırı koruyucu tutumun sosyo- demografik değişkenlere göre farklılaşma durumuna bakıldığında, çocuğun okul öncesi kurumuna başlama yaşı, anne ve baba

eğitim düzeyi ve çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermiştir. Çocuğun okula başlama yaşı arttıķa annenin aşırı koruyucu tutum gösterme durumu da artmaktadır. Ebeveyn tutumlarının çocuğun okula başlama yaşı değişkeninden etkilenme durumuna yönelik literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Fakat bu bulgunun çocuğu anneden ayrılma yaşı geciktikce annenin aşırı koruyucu tutumlarının da artma eğiliminde olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Üç yaşında okula başlayan bir ocuk, beş yaşında okula başlayan bir çocuğa göre gerek erken dönemde farklı sosyal çevrelere girerek gerekse annenin okullarda yapılan eğitimlere ve bilgilendirmelere daha erken ulaşması yoluyla bilgi seviyesi artar. Bu durumun annelerin daha farkında bir ebeveyn olmasına katkı sağlayacağı söylenbilir. Annesi ilköğretim mezunu olanların aşırı koruyucu tutum puanlarının, annesi lise, lisans, lisansüstü mezunu olanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Destekler şekilde babası ilköğretim mezunu aşırı koruyucu tutum puanlarının, babası lise, lisans, lisansüstü mezunu olanlardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde de genel olarak lisans ve lisansüstü mezunu ebeveynlerin aşırı koruyucu ebeveyn tutumları, ilkokul ve ortaokul mezunu ebeveynlerinkine göre daha yüksek bulunmuştur (Uykan & Akkaynak, 2019). Benzer şekilde başka bir çalışmada aşırı koruyucu boyutun anne ve baba eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur (Aydoğdu & Dilekmen, 2016). Birçok çalışmada anne ve babaların eğitim seviyesindeki artışın çocuklarının hayatına dahil olma durumlarında pozitif yönde bir artışa sebep olduğunu bildirmiştir (Kulik & Sadeh, 2015; Kulik & Tsoref, 2010). Ancak bu dahil oluş bazen istenen yönde olmaya bilir. Annelerin çocuklarının yaşamına bu denli yoğun şekilde dahil olmaları, olası risklere karşı daha dikkatli olmalarını beraberinde getirerek, onları koruma ve sınır koyma davranışlarına yönlendirebilir.

Otoriter tutum sosyo-demografik özelliklere göre herhangi bir anlamlı farklılık göstermezken izin verici tutum çocuğun okul öncesi kurumuna başlama yaşı ve baba eğitimine göre anlamlı farklılık göstermiştir. ocuğu üç yaşında okul öncesi kurumuna başlayanların puanları, beş ve altı yaşında olanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Destekleyici kanıtlar, çocuğun okula başlama yaşının aile dinamiklerinde ve dolaylı olarak ebeveyn tutumlarında belirgin etkileri olabileceğini göstermektedir. Uzunlamasına ve nedensel bir yaklaşım benimseyen Danimarka'daki bir çalışmada doğum tarihine bağlı okula başlama yaşı farklılığını incelemiş ve önemli aile içi yansımalar saptamıştır. Çocuğun bir yıl geç okula başlamasının, ilkokul yıllarında annenin istihdam oranını belirgin şekilde yükselttiği, ergenlik dönemi sonunda ise ebeveynlerin hala birlikte yaşama olasılığını anlamlı düzeyde artırdığı bulunmuştur (Landers et al., 2020). Neticede, okula daha geç başlamının ailede stres düzeyini azaltarak veya kaynakları farklı yönlendirerek anne-baba ilişkisini ve rollerini olumlu etkileyebileceğini göstermektedir. Öte yandan, aksini gösteren araştırmalar da mevcuttur. Bazı nicel çalışmalar, çocuğun okula başlama yaşının, ebeveynlerin yerleşik tutumlarını belirgin biçimde değiştirmediğini ortaya koymaktadır. Türkiye'de yapılan bir araştırmada (Alpgan, Kara & Yılmaz, 2018),

ilkokul birinci sınıfa başlayan çocukların okula hazır bulunuşluk durumuna göre annelerin tutumları karşılaştırılmıştır. Okula başlamaya hazır bulunan çocukların anneleri ile hazır olmadığı değerlendirilen çocukların anneleri arasında, demokratik tutum puanları açısından anlamlı bir fark saptanmamıştır. Günümüzde özellikle çalışan anneler, çok daha erken yaşta çocuklarını başkalarının bakımına teslim etmektedir. Oluşan bu ayrılığı telafi etmek adına çocukla geçirilen süre zarfında daha izin verici bir tutum sergilendiği düşünülmektedir. Babası lisansüstü mezunu olanların izin verici tutum puanlarının, babası lise ve lisans mezunu olanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar, ebeveyn eğitim düzeyinin ebeveynlik tutumları üzerinde farklılaşmaya yol açabileceğini göstermektedir. Ancak literatürde bu konuda çelişkili bulgular bulunmaktadır. Yapılan bir çalışmada, ebeveynlerin eğitim düzeyleri ile otoriter ve izin verici tutumlar arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (Aydoğdu & Dilekmen, 2016). Bu durum, eğitim düzeyinin ebeveynlik tutumları üzerindeki etkisinin doğrudan ve tek yönlü olmadığını düşündürmektedir. Eğitim seviyesi yükseldikçe ebeveynlerin daha bilinçli kararlar alması ve çocuklarına daha fazla özgürlük tanıma eğiliminde olması beklenebilir; ancak bu özgürlüğün her zaman gelişimsel olarak işlevsel olmayabileceği belirtilmektedir. Güncel çalışmalarda, yüksek eğitim düzeyine sahip ebeveynlerin daha demokratik ve destekleyici tutumlar sergilemelerinin yanı sıra zaman zaman sınır koyma konusunda yetersiz kaldıkları, dolayısıyla izin verici tutumlara kayabildikleri ifade edilmektedir (Şițoiu & Pânișoară, 2022). Bu durum özellikle modern toplumlarda, yoğun iş temposuna sahip yüksek eğitimli ebeveynlerin, çocuklarına ayırabildikleri sınırlı zamanı daha konforlu geçirme eğilimiyle açıklanmaktadır. Başka bir ifadeyle, ebeveynler çocuklarına sınır koymak yerine onların tercihlerine daha fazla alan tanıyabilmektedir. Çocuklarına ayırabildikleri sınırlı zamanı telafi etme çabası, günlük akışı çocuklarının istek ve ihtiyaçlarına göre şekillendirmeyi tercih etmelerine neden olabilmektedir. Bunun yanında izin verici tutum da ihmale varan bir hoşgörünün de söz konusu olabileceği (Derman et al., 2020) unutulmamalıdır. Dolayısıyla çalışmanızda eğitim düzeyine bağlı olarak ortaya çıkan bu farklılığın, yalnızca bilgi düzeyinden değil, ebeveynlik tarzının uygulanmasında ortaya çıkan çevresel koşullardan da kaynaklanabileceği düşünülmelidir.

Mevcut çalışmanın yorumları ve sonuçları, öznel önyargılara yol açabilecek anne öz bildirim verilerine dayalı olması nedeniyle doğal olarak sınırlıdır. Ayrıca, örneklem büyüklüğü G*Power aracılığıyla yapılan post hoc güç analizine göre istatistiksel olarak yeterli görünse de, kartopu örnekleme yönteminin tercih edilmesi örneklemin temsiliyetini sınırlayabilecek önemli bir etkidir. Kartopu örnekleme yöntemi, örneklemin belirli sosyal çevrelerle sınırlı kalmasına neden olabileceğinden, elde edilen bulguların daha geniş bir evrene genellenmesinde dikkatli olunmalıdır. İlerleyen araştırmalarda daha geniş ve rastgele örneklem tekniklerinin kullanılması, bulguların güvenilirliğini ve genellenebilirliğini artıracaktır. Anne öz bildirimlerinin zaman içindeki değişimlerini değerlendirmek için boylamsal çalışmaların planlanmasıyla anne bekleme davranışları ve ebeveyn tutumları daha iyi

tahmin edilebilir. Ayrıca anne öz bildirimlerine ek olarak, baba, öğretmen veya diğer bakım verenlerden veri toplanmasıyla sonuçların daha güvenilir olması sağlanabilir.

İdeal bir dünyada çocuk yetiştirmek, disipline etmek erkek ve kadınların birlikte, bireysel eğilimleri, toplumun ekonomik özellikleri ve adalet iklimi çerçevesinde belirlenen bir bakım etiği içerisinde gerçekleşecektir. Fakat yaşadığımız toplum normları düşünöldüğünde bu pek mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla aile içinde var olan aksaklıkları düzenlemek ve sorunları çözmek için yine eğitim yolu seçilmelidir. Araştırmanın bulguları, demokratik ebeveynlik tutumlarını teşvik eden aile eğitim programlarının okul öncesi eğitim kurumları ve toplum temelli eğitim merkezlerinde yaygınlaştırılmasının önemi göstermektedir. Özellikle babaların çocuk yetiştirme süreçlerine katılımını destekleyen politikalar ve uygulamalar geliştirilmelidir. Aile eğitimlerinde babalara yönelik özel modüllerin yer alması ve ebeveynlerin çocuk yetiştirme rollerinde eşit sorumluluk almaları teşvik edilmelidir. Ayrıca ebeveyn tutumlarını iyileştirmek adına eğitim kurumları ile aileler arasında düzenli iş birlikleri ve seminerler düzenlenebilir. Aileleri merkeze alan politikaların gelecek nesiller üzerinde önemli bir etkisi olacaktır. Böylece annelerin beççilik davranışlarını azaltmaya yönelik somut ve sürdürülebilir uygulamalar oluşturulabilir. Alanyazında konuyla ilgili farklı çalışmaların sınırlı sayıda olması, elde edilen bulguların kapsamlı biçimde karşılaştırılmasını güçleştirmektedir. Ancak mevcut çalışma sunduğu sonuçlar aracılığıyla ileride yapılacak araştırmalara kuramsal ve yöntemsel açıdan yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Sonuç olarak, ebeveyn tutumları ile annelik beççiliği arasındaki ilişki yalnızca gözlemlenebilir ebeveyn davranışlarıyla sınırlı kalmamalı; bu ilişkiyi şekillendiren daha derin yapısal ve psikolojik faktörler de dikkate alınmalıdır. Annelik beççiliği davranışı, sadece toplumsal cinsiyet rolleri veya eşler arası dinamiklerle değil, aynı zamanda bireyin kişilik özellikleri ve ebeveynlik inançlarıyla da şekillenmektedir. Nitekim annelik beççiliği ile bazı kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu çalışmalarla da ortaya konmuştur. Örneğin, yapılan bir araştırmada, yüksek düzeyde nevroitiklik, düşük dışadönüklük ve yüksek sorumluluk duygusu annenin eşinin ebeveynlik rolüne müdahale etme eğilimini artırabilmektedir (Gaunt & Pinho, 2021). Üstelik bu ilişki, ebeveynliğe dair inançlar yoluyla dolaylı olarak etkili olmaktadır. Bu bulgu, annelik beççiliği davranışının yalnızca tutumlara değil, aynı zamanda anneye özgü kişilik dinamiklerine ve ebeveynlik anlayışına dayalı olarak geliştiğini göstermektedir. Dolayısıyla, ileriki araştırmalarda ebeveyn tutumlarının arka planında yer alan kişilik özelliklerinin, annelik beççiliğine katkısını açıklamaya yönelik modeller geliştirilmelidir. Literatürde yer alan çelişkili bulgular da göz önüne alındığında, ebeveyn tutumlarının hangi koşullarda annelik beççiliği davranışına dönüştüğünü daha net anlayabilmek için özellikle nitel ve karma yöntemli araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Mevcut çalışma bu yönüyle literatüre önemli bir katkı sunmakta ve gelecekte yapılacak çok boyutlu araştırmalar için zemin oluşturmaktadır.

TEŞEKKÜR VE AÇIKLAMALAR

Çalışmamıza katkı sağlayan tüm annelere teşekkür ederiz. Bu çalışmada bize destek olan TÜBİTAK'a (2209-A Projesi) teşekkür ederiz.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

YAZAR KATKISI

Çalışma Dizayını: ZH (%60), İDK (%40)

Veri Toplama: ZH(%50), İDK (%50)

İstatistiksel Analiz: ZH (%50), İDK (%50)

Makalenin Hazırlanması: ZH(%70), İDK (%30)

KAYNAKLAR

- Aktaş, G. A., & Aydın, A. (2020). Anne bekliliği ölçeği anne formunun Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 23(45), 63-77. doi: 10.31828/tpy1301996120200131m000018
- Allen, S. M., & Hawkins, A. J. (1999). Maternal gatekeeping: Mothers' beliefs and behaviors that inhibit greater father involvement in family work. *Journal of Marriage and the Family*, 199-212. doi.org/10.2307/353894
- Alpğan, Ö., Kara, T., & Yılmaz, S. (2018). Ebeveyn Tutumlarının Çocukların Okula Hazır Olma Durumuna Etkisi ve İlişkili Faktörler. *Medical Journal of Bakirkoy*, 14(4).doi: 10.4274/BTDMJB.20180326021029
- Arslan, İ. B., Lucassen, N., Keijsers, L., & Stevens, G. W. (2023). When too much help is of no help: Mothers' and fathers' perceived overprotective behavior and (mal) adaptive functioning in adolescents. *Journal of youth and adolescence*, 52(5), 1010-1023. doi.org/10.1007/s10964- 022-01723-0
- Avcı, S. Ç., & Güleç, D. (2020). Yeni bir kavram: Helikopter ebeveynlik. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 163-168. https://doi.org/10.38108/ouhcd.738884
- Aydoğdu, F., & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Baker, C. E. (2013). Fathers' and mothers' home literacy involvement and children's cognitive and social emotional development: Implications for family literacy programs. *Applied Developmental Science*, 17(4), 184-197. doi. org/10.1080/10888691.2013.836034
- Baker, C. E. (2017). Father-son relationships in ethnically diverse families: Links to boys' cognitive and social emotional development in preschool. *Journal of Child and Family Studies*, 26(8), 2335-2345. doi.org/10.1007/ s10826-017-0743-3
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child development*, 887-907. doi. org/10.2307/1126611
- Bretherton, I., Lambert, J. D., & Golby, B. (2005). Involved fathers of preschool children as seen by themselves and their wives: Accounts of attachment, socialization, and companionship. *Attachment & Human Development*, 7(3), 229-251. doi.org/10.1080/14616730500138341
- Cabrera, N. J., Shannon, J. D., & Tamis-LeMonda, C. (2007). Fathers' influence on their children's cognitive and emotional development: From toddlers to pre-K. *Applied Development Science*, 11(4), 208-213. doi. org/10.1080/10888690701762100
- Cizrelioğulları, M. N., & Kilili, R. (2021). Ebeveyn tutumlarının çocukların yetenek ve becerilerine etkisi. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6(1), 130-142.
- De Luccie, M. F. (1995). Mothers as gatekeepers: A model of maternal mediators of father involvement. *The Journal of Genetic Psychology*, 156(1), 115-131. doi.org/10.1080/00221325.1995.9914811

- Derman, M. T., Türen, Ş., & Buntürk, T. (2020). Okul öncesi çocukların empati bölümleri ile annelerinin ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 336-368. doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202042188
- Dirik, G., Yorulmaz, O., & Karancı, A. N. (2015). Çocukluk dönemi ebeveyn tutumlarının değerlendirilmesi: Kısaltılmış algılanan ebeveyn tutumları-çocuk formu. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 26(2), 123-130.
- Fagan, J., & Cherson, M. (2017). Maternal gatekeeping: The associations among facilitation, encouragement, and low-income fathers' engagement with young children. *Journal of family issues*, 38(5), 633-653. doi.org/10.1177/0192513X15578007
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G* Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior research methods*, 41(4), 1149-1160. doi.org/10.3758/BRM.41.4.1149
- Field, A. (2024). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage publications limited.
- Garaigordobil, M., & Navarro, R. (2022). Parenting styles and self-esteem in adolescent cybervictims and cyberaggressors: self-esteem as a mediator variable. *Children*, 9(12), 1795. doi.org/10.3390/children9121795
- Gaunt, R. (2008). Maternal gatekeeping: Antecedents and consequences. *Journal of family issues*, 29(3), 373-395. doi.org/10.1177/0192513X07037851
- Gaunt, R., & Pinho, M. (2018). Do sexist mothers change more diapers? Ambivalent sexism, maternal gatekeeping, and the division of childcare. *Sex Roles*, 79(3), 176-189. doi.org/10.1007/s11199-017-0864-6
- Hauser, O. (2012). Pushing daddy away? A qualitative study of maternal gatekeeping. *Qualitative Sociology Review*, 8(1), 34-59. doi.org/10.18778/1733-8077.8.1.03
- Hazar, Z., & Ayhan, A. B. (2025). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Annelerin Bekçilik Davranışları ve Babaların Annelik Bekçiliği Davranışlarına Maruziyetlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 621-645. doi.org/10.17240/aibuefd.2025.-1424933
- Holden, G. W. (2019). *Parents and the dynamics of child rearing*. Routledge.
- Izci, B., & Jones, I. (2021). An exploratory study of Turkish fathers' involvement in the lives of their preschool aged children. *Early Years*, 41(2-3), 248-261. doi.org/10.1080/09575146.2018.1521384
- Karabulut Demir, E. (2007). *Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ)*. YL tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karabulut Demir, E. ve Şendil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları*, 11 (21), 15-25.
- Karabulut, H. (2021). Okul Öncesi Dönem (3-6 Yaş) ve İlkokul Dönemi (7-11 Yaş) için Annelik Bekçiliği Ölçeği'nin (ABÖ) Uyarlanması: Anne ve Baba Formu. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 4(7), 34-53. doi.org/10.35235/ucd.828666
- Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri (28. basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Kulik, L., & Sadeh, I. (2015). Explaining fathers' involvement in childcare: An ecological approach. *Community, Work & Family*, 18(1), 19-40. doi.org/10.1080/13668803.2014.944483
- Kulik, L., & Tsoref, H. (2010). The entrance to the maternal garden: Environmental and personal variables that explain maternal gatekeeping. *Journal of Gender Studies*, 19(3), 263-277. doi.org/10.1080/09589236.2010.494342
- Landersø, R. K., Nielsen, H. S., & Simonsen, M. (2020). Effects of school starting age on the family. *Journal of Human Resources*, 55(4), 1258-1286. doi.org/10.3368/jhr.55.4.1117-9174R1
- Maccoby, E. E., Martin, J. A., & Hetherington, E. M. (1983). Socialization, personality, and social development. *Handbook of child psychology*, 4, 1-101.
- Meteyer, K., & Perry-Jenkins, M. (2010). Father involvement among working-class, dual-earner couples. *Fathering*, 8(3), 379. doi/10.3149/ft.0803.379
- Nas, E. (2023). Ebeveynlik tutumuna yeni bir bakış: Merhametli ebeveynlik. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 12(3), 1924-1947. doi.org/10.15869/itobiad.1310451
- Özkan, U. B. (2019). Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi. Ankara: Pegem Akademi, 4.
- Phillips, D. A., & Shonkoff, J. P. (2000). From neurons to neighborhoods: The science of early childhood development. National Research Council, Institute of Medicine, Board on Children, Youth, and Families, Committee on Integrating the Science of Early Childhood Development
- Pinquart, M. (2017a). Associations of parenting dimensions and styles with externalizing problems of children and adolescents: An updated meta-analysis. *Developmental psychology*, 53(5), 873.
- Pinquart, M. (2017b). Associations of parenting dimensions and styles with internalizing symptoms in children and adolescents: A meta-analysis. *Marriage & Family Review*, 53(7), 613-640. doi.org/10.1080/01494929.2016.1247761
- Pluess, M., & Belsky, J. (2010). Differential susceptibility to parenting and quality child care. *Developmental psychology*, 46(2), 379. doi.org/10.1037/a0015203

- Puhlman, D. J. (2013). *Developing and testing a comprehensive measure of maternal gatekeeping*. The Florida State University.
- Puhlman, D. J., & Pasley, K. (2017). The maternal gatekeeping scale: Constructing a measure. *Family Relations*, 66(5), 824-838. doi.org/10.1111/fare.12287
- Salavera, C., Urbón, E., Usán, P., & Antoñanzas, J. L. (2024). Parental styles and aggressive beliefs. The mediating role of affects. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, 40(1), 76-84. doi.org/10.6018/analesps
- Schoppe-Sullivan, S. J., & Altenburger, L. E. (2019). Parental gatekeeping. In *Handbook of parenting* (pp. 167-198). Routledge.
- Shonkoff, J. P., Duncan, G. J., Fisher, P. A., Magnuson, K., & Raver, C. (2011). Building the brain's "air traffic control" system: How early experiences shape the development of executive function. *Contract*, 11, 1-17.
- Si oiu, A., & Pânișoară, G. (2022). Emotional regulation in parental optimism—The influence of parenting style. *Sustainability*, 14(8), 4509. doi.org/10.3390/su14084509
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2019). *Using Multivariate Statistics* (Subscription). In: Pearson: New York, NY, USA.
- Uykan, E., & Akkaynak, M. (2019). Ebeveyn tutumları ile çocukların öz düzenlemeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 6(3), 1620-1644.
- Yaffe, Y. (2020). Does self-esteem mediate the association between parenting styles and imposter feelings among female education students? *Personality and Individual Differences*, 156, 109789. doi.org/10.1016/j.paid.2019.109789
- Zhang, W., & Wang, Z. (2023). Parenting styles and adolescents' problem behaviors: the mediating effect of adolescents' self-control. *Psychological Reports*, 126(6), 2979-2999. doi.org/10.1177/0033294122110521

A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN PARENTAL ATTITUDES AND MATERNAL GATEKEEPING BEHAVIORS OF MOTHERS WITH PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

This study was conducted to examine the relationship between parenting styles and maternal gatekeeping behaviors among mothers with children in the preschool period (ages 3–6). The research was carried out using a relational survey model. The study group consisted of 211 mothers of preschool-aged children residing in a city located in the eastern region of Turkey. Data were collected through a personal information form, the Parenting Attitude Scale, and the Preschool Maternal Gatekeeping Scale. The results of the study revealed that democratic parenting styles were negatively associated with maternal gatekeeping behaviors. In contrast, authoritarian and overprotective parenting styles were positively associated with maternal gatekeeping behaviors. No significant relationship was found between permissive parenting and maternal gatekeeping. Additionally, the findings indicated that parents' educational levels and mothers' employment status had an impact on maternal gatekeeping behaviors. Based on these findings, it is recommended to expand family education programs that promote democratic parenting and to develop policies aimed at increasing fathers' involvement in child care.

Keywords: Preschool Period, Parenting Attitudes, Mothers, Maternal Gatekeeping.

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN EBEVEYN TUTUMLARININ ANNELİK BEKÇİLİĞİ DAVRANIŞLARI İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZ

Bu çalışma, okul öncesi dönemde (3-6 yaş) çocuğu olan annelerin ebeveyn tutumları ile annelik bekçiliği davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Türkiye'nin doğusunda bulunan bir şehirde okul öncesi dönemde çocuğu olan 211 anne çalışma grubunu oluşturmuştur. Veriler kişisel bilgi formu, Ebeveyn Tutum Ölçeği ve Okul Öncesi Dönem Annelik Bekçiliği Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın sonuçları, demokratik ebeveyn tutumlarının annelik bekçiliği davranışlarıyla negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Otoriter ve aşırı koruyucu ebeveyn tutumları ise annelik bekçiliği davranışları ile pozitif yönde ilişkilidir. İzin verici tutum ile annelik bekçiliği arasında anlamlı bir ilişkiye rast-

lanmamıştır. Bulgular, anne ve babaların eğitim düzeylerinin ve annelerin çalışma durumlarının annelik bekliliği davranışları üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, demokratik tutumları destekleyici aile eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve babaların çocuk bakımına katılımını artırıcı politikaların geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Ebeveyn Tutumları, Anneler, Annelik Bekliliği.

INTRODUCTION

In the process of child education, the attitudes and behaviors adopted by parents are generally addressed in a comprehensive manner under the concept of “parental attitudes” (Derman, Türen, & Buntürk, 2020). Since the 1930s, studies have been conducted to define the nature of parents, resulting in the identification of many parental characteristics (Baumrind, 1966; Holden, 2019). Mothers and fathers are the first supporters and educators in helping children adapt cognitively, socially, and emotionally to the society and world they are born into. Family relationships are the broadest, simplest, and most effective social relationships in a child’s development (Shonkoff, Duncan, Fisher, Magnuson & Raver, 2011). In particular, relationships with mothers are among the most important elements of personality and social development (Uykan & Akkaynak, 2019). In recent years, developmental theories and contemporary approaches have emphasized the decisive role of early childhood experiences in an individual’s development. In this context, it has been demonstrated that the influence of parents, especially during the first years of life, is indisputable (Phillips & Shonkoff, 2000). The examination of the attitudes adopted by parents in the child-rearing process during early childhood has emerged as an important area of research for understanding developmental processes (Karabulut Demir, 2007).

The decisive role of the home environment and parental attitudes on children during the preschool period has long been a focus of research in terms of its effects on character development, self-concept formation, well-being, and especially psychological problems (Dirik, Yorulmac & Karancı, 2015). Another topic that researchers have focused on is how different parenting styles are reflected in parents’ behavior (Nas, 2023). Mothers shape their children’s behavior using different methods such as reinforcement and punishment. Parents serve as role models for their children through the goals, values, beliefs, and expectations they adopt, thereby playing an important role in shaping the environments their children will be involved in in the future, particularly the school environment and peer groups. Therefore, the

different approaches that mothers adopt and reflect in their behavior lay the groundwork for the formation of various parenting attitudes (Karabulut Demir, 2007).

Parenting attitudes have a decisive influence on children's social, emotional, and cognitive development processes. These attitudes are explained within the framework of Diana Baumrind's parenting typology and Maccoby and Martin's approach, which expanded this model (Baumrind, 1966; Maccoby & Martin, 1983). They are classified as democratic (authoritative), authoritarian, permissive (indulgent), and neglectful/overprotective. Recent studies have shown that these parenting styles have significant effects on children's self-esteem, self-regulation skills, social relationships, and academic achievement (Pinquart, 2017b). Democratic parenting supports the development of self-confidence, emotional balance, and social competence in children because it involves both high levels of support and adequate levels of control (Yaffe, 2020). Authoritarian parenting is characterized by high control and low emotional responsiveness. This has been associated with anxiety, low self-esteem, and externalizing behaviors in children (Garaigordobil & Navarro, 2022). Permissive parenting, on the other hand, is characterized by sensitivity toward the child but insufficient boundary setting, which can lead to weaknesses in children's responsibility-taking and self-regulation skills (Zhang & Wang, 2023). Neglectful or overprotective attitudes involve both low responsiveness and low control, which can cause children to experience emotional neglect or problems with autonomy development (Pinquart, 2017a). Each of these four basic styles shapes the quality of the parent-child relationship and significantly influences the child's developmental orientation. Therefore, contemporary parenting research emphasizes that democratic attitudes are the most functional approach in terms of child development (Salavera, Urbón, Usán, & Antoñanzas, 2024).

Motherhood surveillance is defined as attitudes and behaviors related to the satisfaction felt by mothers and fathers in their participation in the child-rearing process (De Luccie, 1995). Father-child relationships are largely influenced by communication between spouses and mother-child interactions; however, mothers' personality traits and parenting attitudes can also shape the relationship between father and child (Pluess & Belsky, 2010). Therefore, it is stated that among the many factors influencing father involvement, the most important factor is the attitudes and behaviors of mothers (Kulik & Tsoref, 2010). It is predicted that mothers' maternal gatekeeping behaviors, which they exhibit through democratic, authoritarian, permissive, or overly protective attitudes, may also affect father involvement in children's lives (Puhlman & Pasley, 2017). Studies on parenting attitudes are quite widespread in our country (Derman et al., 2020; Dirik et al., 2015; Uykan & Akkaynak, 2019). In the literature, maternal gatekeeping is generally examined in the context of the relationship dynamics between the mother and father or the mother's beliefs about the father, and its direct relationship with individual psychological characteristics and parenting styles has not been sufficiently explored

(Gaunt & Pinho, 2018; Hauser, 2012). Furthermore, existing studies generally examine maternal gatekeeping through the quality of the mother's relationship with the father or her perceptions of the father, neglecting the effect of the mother's individual parenting styles on this behavior (Kulik & Sadeh, 2015; Schoppe-Sullivan & Altenburger, 2019). In the Turkish context, studies focusing on maternal gatekeeping are relatively new and mostly limited to providing a conceptual framework (Karabulut, 2021). The findings point to a lack of systematic data on the validity of measurement tools, cultural differences, and how parental attitudes are reflected in behavior in the literature. Therefore, there is a need for structured, cross-cultural comparative, or theory-based studies that reveal how mothers' parenting styles shape their maternal gatekeeping behaviors. Empirical research that addresses parenting roles, family dynamics, and father involvement in a multidimensional manner contributes not only to policy development processes aimed at encouraging father involvement but also to a more comprehensive understanding of the division of labor within the family and parenting roles. Such research will not only deepen the theoretical depth of the concept of motherhood gatekeeping but also make the mother-focused reflections of parenting attitudes more visible, thereby shedding light on both domestic and international studies and guiding new research.

The main objective of this study is to examine the relationship between the parenting attitudes (democratic, authoritarian, permissive, and overprotective) adopted by mothers of preschool-aged children and the maternal gatekeeping behaviors they exhibit. Within this scope, it was tested whether parenting attitudes predict maternal gatekeeping behaviors, and which parenting style has a greater effect on maternal gatekeeping behaviors.

The sub-objectives of the study are as follows:

1. To determine whether parental attitudes differ significantly according to mothers' socio-demographic characteristics,
2. To examine whether maternal gatekeeping behaviors differ significantly according to mothers' socio-demographic characteristics.

In addition, the study seeks to answer the following questions:

1. Is there a significant relationship between the parenting attitudes adopted by mothers and their maternal gatekeeping behaviors?
2. Do mothers with different parenting attitudes (democratic, authoritarian, overprotective, permissive) exhibit different levels of maternal gatekeeping?

METHOD

Research Model

The primary objective of this study is to reveal the natural relational patterns between the different parenting attitudes adopted by mothers and the maternal gatekeeping behaviors they exhibit. In this regard, a correlational research design was chosen, as it allows for the examination of relationships between variables without any manipulation (Karasar, 2015).

Research Population and Sample / Research Participants

The research population consists of mothers of students aged 3-6 attending a preschool in a city in eastern Turkey. The sample size was calculated using the formula for cases where the population is unknown. To assess the statistical adequacy of the sample size used in this study, a post hoc power analysis was conducted using the G*Power 3.1 program. In the analysis, correlation tests were used to examine the relationships between variables in line with the main objective of the study. In the analysis, 211 participants, a moderate effect size ($r = 0.30$), a 5% significance level ($\alpha = 0.05$), and two-tailed hypothesis assumptions were considered. Under these conditions, the statistical power ($1-\beta$) value was calculated as 0.99 (Table 1). The analyses conducted indicate that the sample size obtained is statistically sufficient to test the relationships between the variables (Faul, Erdfelder, Bunchner & Lang, 2009). Additionally, the criteria mentioned in previous studies involving similar variables were also considered to support sample adequacy. Puhlman (2013) stated in his study on maternal gatekeeping that a minimum sample size of 140 is sufficient for an effect size of .50 and a test power of 90%. The sample size of 211 participants used in the current study is sufficient for both correlation analyses and more advanced statistical analyses (Aktaş & Aydın, 2020; Kline, 2023; Puhlman, 2013). Due to the difficulty of reaching participants who met specific criteria, the snowball sampling method was preferred in the study. First, mothers with children attending preschool were reached, and then other mothers with similar characteristics were reached through the referrals of these participants. This method ensured that individuals suitable for the target group of the study were identified more effectively and reduced access limitations that could be encountered during the data collection process (Özkan, 2019).

Table 1. Demographic data of participants

Variable	Group	N	%
Age	18-25	12	5,7
	26-35	111	52,6
	36-45	77	36,5
	46+	11	5,2
Child's Gender	Female	103	48,8
	Male	108	51,2
Child's Age	3	40	19
	4	46	21,8
	5	63	29,9
	6	62	29,4
Child's age at starting preschool	3 years old	69	32,7
	4 years old	63	29,9
	5 years old	60	28,4
	6 years old	19	9
Mother's Education Level	Primary education	22	10,4
	High school	33	15,6
	Bachelor	111	52,6
	Postgraduate	45	21,3
Father's Education Level	Primary education	16	7,6
	High school	40	19
	Bachelor	107	50,7
	Postgraduate	48	22,7
Mother Employment Status	Employed	107	50,7
	Not working	104	49,3
Family Economic Level	Low	12	5,7
	Middle	180	85,3
	High	19	9
Number of children	Only child	68	32,2
	Two children	93	44,1
	Three children	36	17,1
	Four or more children	14	6,6
Marital Status	Married	203	96,2
	Widowed/Divorced/Single	8	3,8
Total		211	100

As shown in Table 1, 52.6% of participants are aged 26-35, 51.2% have a son, 29.9% have a child aged 5, and 32.7% have a child who started preschool at age 3. The educational level of mothers is 52.6%, and that of fathers is 50.7% with a bachelor's degree. 50.7% of participants are employed, 85.3% have a middle economic status, 44.1% have two children, and 96.2% are married.

Data Collection Tools

Data were collected face-to-face using a survey method. The research data set was obtained through the personal information form developed by the researchers, the preschool maternal gatekeeping scale -mother form, and the parent attitude scale.

Personal Information Form: The form, developed by the researchers based on the literature, includes questions about the ages, educational levels, employment status, socioeconomic status, family structures, number of children, and the ages and genders of the children of volunteer mothers with children in the preschool period (3-6 years).

Preschool Period (3-6 years) Maternal Gatekeeping Scale- Mother Form: Consists of a total of 6 items. The items in the scale are in the form of behavioral patterns and are answered using a five-point Likert scale. The option "Strongly agree" is scored 5 points, "Agree" is scored 4 points, "Somewhat agree" is scored 3 points, "Disagree" is scored 2 points, and "Strongly disagree" is scored 1 point. The total score is used to evaluate the scale. Higher scores on the scale indicate that mothers exhibit more maternal gatekeeping behavior. The Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale adapted for mothers with preschool-aged children is .88 (Karabulut, 2021). In our study, the Cronbach Alpha reliability coefficient was calculated as .86. There are no reverse-coded items.

Parenting Attitude Scale (PAS): The scale was developed to measure parents' attitudes toward child rearing. It consists of 46 items divided into 4 subdimensions (Democratic, Authoritarian, Overprotective, and Permissive). The scale is a 5-point Likert-type paper-and-pencil test. There are no reverse-coded items. The Cronbach's alpha values for the scale were found to be .83 for "Democratic Attitude," .76 for "Authoritarian Attitude," .75 for "Overprotective Attitude," and .74 for "Permissive Attitude" (Karabulut Demir and Şendil, 2008). In our study, the values were calculated as follows: "Democratic Attitude", .85, 'Authoritarian Attitude' .80, 'Overprotective Attitude' .77, and 'Permissive Attitude' .68.

Data Analysis

In the analysis of the data obtained in this study, statistical methods appropriate for quantitative data analysis were used. The data analysis process was carried out using the SPSS 26.0 software package. First, descriptive statistics (mean, standard deviation, minimum–maximum values, skewness, and kurtosis) were calculated for the variables (Table 2). Skewness and kurtosis values were examined to determine the distribution characteristics of the variables, and it was observed that these values were within the ± 1 range. Accordingly, it was assumed that the data followed a normal distribution, and parametric analyses were preferred (Tabachnick & Fidell, 2019).

In line with the main objective of the study, Pearson correlation analysis was applied to examine the relationship between maternal gatekeeping behaviors and parenting attitudes (democratic, authoritarian, overprotective, permissive). Additionally, a one-way analysis of variance (ANOVA) was conducted to determine whether maternal gatekeeping and parenting attitudes differed according to certain sociodemographic variables (parental education level, employment status, number of children, age at school enrollment, mother's age). In variables where significant differences were detected between groups, variance homogeneity was checked using the Levene test. Based on the Levene test results, LSD tests were used for post-hoc analyses when variance was homogeneous, and Dunnett-C tests were used when variance was not homogeneous. As a result of the statistical analyses conducted, the significant differences between the groups were determined to originate from which subgroups (Field, 2024).

Table 2. Minimum (min.), maximum (max.) values, mean, standard deviation, skewness, and kurtosis results of scores obtained from the scales and subdimensions used in the study

Scale and Sub-Scales	N	Min.	Max.	\bar{X}	Sd.	Skewness	Kurtosis
Maternal Gatekeeping	211	6.00	30.00	12.02	5.30	0.949	0.684
Democratic	211	38.00	85.00	74.94	7.77	-0.891	0.536
Authoritarian	211	11.00	45.00	20.91	6.27	0.876	0.972
Overprotective	211	16.00	45.00	31.85	6.08	-0.143	-0.141
Permissive	211	9.00	39.00	20.68	5.13	0.305	0.894

The preschool period (3-6 years) maternal gatekeeping scale- mother form scored 12.02 ± 5.30 points (Table 2). Mothers scored 74.94 ± 7.77 on the democratic subscale, 20.91 ± 6.27 on the authoritarian subscale, 31.85 ± 6.08 on the overprotective subscale, and 20.68 ± 5.13 on the permissive subscale of the parenting attitude scale.

Ethics Committee Approval Information

Name of the ethics review committee: Atatürk University Faculty of Health Sciences Ethics Committee

Date of ethics review decision: 13/11/2023

Ethics review document number: 2023/11/41

FINDINGS

This section includes questions about the ages, educational levels, employment status, socioeconomic status, family structures, and number of children of mothers with preschool-aged children (3-6 years old), as well as questions about the ages and genders of their children. These will be briefly discussed in this section:

Table 3. Correlational analysis between mothers' maternal gatekeeping and total parental attitude scores

Parental Attitudes		Democratic	Authoritarian	Overprotective	Permissive
	r	-0.171	0.185	0.156	0.058
Maternal Gatekeeping	p	0.013	0.007	0.024	0.400
	n	211	211	211	211

When Table 3 is examined, a negative and low-level significant relationship was found between democratic parenting attitude and maternal gatekeeping ($r = -0.171$, $p = .013$). This finding reveals that mothers with a democratic attitude tend to exhibit maternal gatekeeping behaviors less frequently. Since democratic parenting allows children to gain autonomy and promotes more collaborative parenting between spouses (Cizrelioğulları & Kilili, 2021), it can be considered a factor that reduces maternal gatekeeping.

A positive and low-level significant relationship was found between authoritarian parenting style and maternal gatekeeping ($r = 0.185$, $p = .007$). This result shows that authoritarian mothers try to maintain more control over the child-rearing process and therefore exhibit maternal gatekeeping behaviors more frequently.

A positive, low-level significant relationship was also found between overprotective parenting and maternal gatekeeping ($r = 0.156$, $p = .024$). Since excessive protectiveness is rooted in intense anxiety toward the child and an interventionist parenting style (Cizrelioğulları & Kilili, 2021), mothers with this attitude may also seek to exert greater control over their children, thereby increasing maternal gatekeeping behaviors.

No significant relationship was found between permissive parenting attitude and maternal gatekeeping ($r = 0.058$, $p = .400$). This situation is attributed to the fact that permissive attitude is weak in setting boundaries and low in intervention (Deraman et al., 2020), and therefore not directly related to maternal gatekeeping.

Table 4. Comparison of maternal gatekeeping behaviors and parental attitudes according to demographic characteristics of mothers with preschool children

Variable	Group	N	Maternal Gatekeeping ($\bar{X} \pm Sd$)	Democratic Attitude ($\bar{X} \pm Sd$)	Authoritarian ($\bar{X} \pm Sd$)	Overprotective ($\bar{X} \pm Sd$)	Permissive ($\bar{X} \pm Sd$)	Sig. Dif. (p)
Mother's Education Level	Primary education	22	16.68±6.59	74.05±9.45	22.77±9.14	37.50±4.63	19.18±5.2	MG:.000*, O:.000*
	High school	33	12.09±4.47	72.88±8.86	21.24±7.28	33.36±5.88	20.30±5.3	
	Bachelor	11	11.50±5.21	75.62±6.87	20.23±6.75	30.71±6.04	20.45±4.6	
	Postgraduate	45	11.00±4.29	75.47±7.06	21.44±4.80	30.80±6.26	22.24±5.2	
Father's Education Level	Primary education	16	15.69±7.57	75.19±9.29	21.56±7.96	36.69±6.97	21.13±4.3	MG:.036*, O:.003*, P:.046*
	High school	40	12.08±5.74	74.38±7.74	21.70±6.65	32.28±5.92	19.58±3.9	
	Bachelor	17	11.65±5.00	75.08±7.58	20.52±6.47	31.64±6.11	20.26±6.6	
	Postgraduate	48	11.58±4.31	75.25±6.92	20.90±4.83	30.35±5.07	22.38±4.9	
Mother Employment Status	Employed	17	11.18±4.97	75.54±7.00	20.80±5.40	30.87±6.07	20.93±5.6	MG:.018*, O:.017*
	Not working	14	12.89±5.51	74.43±8.09	21.02±7.08	32.87±5.94	20.41±5.1	
Child's age at starting preschool	3 years old	69	11.13±4.85	75.61±6.59	21.28±6.37	31.26±5.11	21.99±4.3	O:.001*, P:.024*
	4 years old	63	11.78±4.78	74.97±7.63	19.94±6.51	29.87±6.79	20.41±5.9	
	5 years old	60	12.92±6.00	74.55±8.05	21.83±7.85	34.17±5.22	20.22±5.8	
	6 years old	19	13.26±5.89	74.26±9.30	19.89±6.92	33.26±6.99	18.26±5.6	
Mother's age	18-35	13	11.56±5.56	75.33±7.14	20.78±6.18	32.30±6.04	20.52±5.8	DA:.003*
	36-45	77	12.38±4.85	75.61±7.16	20.69±5.89	31.39±6.34	20.91±5.5	
	46+	11	14.82±4.90	66.91±10.18	23.91±9.35	30.09±3.53	20.73±5.7	
Child's Gender	Female	13	12.06±5.12	75.02±7.91	21.38±6.33	32.04±6.31	21.15±5.7	(p>0.05)
	Male	18	11.99±5.49	74.97±7.24	20.46±6.20	31.68±5.87	20.23±4.8	
Family Economic Level	Low	12	13.58±5.95	73.83±7.08	20.33±6.47	33.75±6.11	19.00±2.6	(p>0.05)
	Middle	10	12.09±5.27	74.96±7.56	21.11±6.35	31.91±5.93	20.75±5.4	
	High	19	10.37±5.01	76.05±8.13	19.42±5.34	30.16±7.27	21.05±4.2	
Marital status	Married	23	11.92±5.20	74.87±7.58	21.00±6.32	31.70±6.08	20.66±5.8	(p>0.05)
	Widowed/ Divorced/ Single	8	14.63±7.46	78.13±6.56	18.50±4.24	35.75±4.59	21.13±2.2	

Number of children	Only child	68	10.79±4.76	75.90±6.64	20.56±5.77	31.71±5.78	21.09±5.0	MG: .036*
	Two children	93	12.44±5.47	75.37±7.69	20.51±5.79	32.19±6.25	20.69±5.5	
	Three children	36	12.14±5.66	72.78±8.67	22.08±8.01	30.97±6.67	19.92±5.4	
	Four or more children	14	14.93±4.57	73.86±7.35	22.29±6.76	32.57±4.93	20.57±4.7	

* $p < 0.05$. MG: Motherhood Gatekeeping, DA: Democratic Attitude, O: Overprotective, P: Permissive,

Table 4 shows that some socio-demographic characteristics influence parenting attitudes and maternal gatekeeping behavior.

First, significant differences were found in maternal gatekeeping behavior and overprotective attitude scores according to the mother's education level ($p < .001$). In particular, mothers with primary education had higher maternal gatekeeping ($\bar{X} = 16.68$) and overprotective parenting ($\bar{X} = 37.50$) scores compared to mothers with bachelor's and graduate degrees. The results suggest that mothers with lower educational levels tend to be more involved in their children's lives and exhibit controlling behaviors. As educational level increases, more democratic and supportive parenting attitudes that allow for greater individual development and autonomy in children are adopted. Similarly, significant differences were observed in maternal gatekeeping ($p = .036$), overprotective ($p = .003$), and permissive ($p = .046$) attitudes according to the father's educational level. Mothers whose spouses had completed primary education scored higher on maternal gatekeeping and overprotective parenting attitudes compared to mothers whose spouses had higher educational levels. Thus, this finding suggests that parenting approaches are shaped not only by individual characteristics but also by the characteristics of the spouse.

Maternal gatekeeping status also showed significant differences in terms of maternal gatekeeping ($p = .018$) and overprotective attitudes ($p = .017$). It was determined that non-working mothers had higher maternal gatekeeping ($\bar{X} = 12.89$) and overprotective ($\bar{X} = 32.87$) scores compared to working mothers. The findings suggest that mothers who are more physically involved in their children's care and education processes may have a higher tendency to exert control and intervene in their children's lives. Having full-time child care responsibilities may increase restrictive behaviors that limit the child's ability to make independent decisions. Another notable finding in the study was a significant difference in maternal gatekeeping scores based on the number of children ($p = .036$). Mothers with one child had lower maternal gatekeeping scores compared to mothers with two or more children. It is thought that in large families, the sharing of resources and the mother's need to divide her attention among multiple children may lead to an increase in controlling behaviors or the strengthening of certain parenting reflexes with experience.

The variable of the age at which the child started school also showed significant differences in terms of overprotective ($p = .001$) and permissive ($p = .024$) attitudes. In particular, mothers of children who started school at the age of five scored higher on the overprotective attitude scale. This may be due to reasons such as children's delayed exposure to their social environment and delayed individual adaptation processes, leading to increased anxiety levels among mothers and a tendency toward interventionist behaviors. Additionally, mothers of children who started school at age three scored higher on permissive attitude measures, suggesting that children who enter an educational environment at an early age may be guided more freely by their parents.

A significant difference was observed in democratic attitudes according to the mother's age variable ($p = .003$). The democratic attitude scores of mothers aged 46 and above were significantly lower than those of young mothers aged 18–35. This finding demonstrates the impact of intergenerational value differences and social change on parenting attitudes. It can be said that young mothers adopt more participatory, child-centered, and autonomy-promoting approaches. On the other hand, no statistically significant difference was observed in maternal gatekeeping and parenting attitudes in terms of variables such as the child's gender, family economic level, and marital status ($p > .05$). The results show that parenting understandings are influenced more by individual and structural factors (education, age, employment status, etc.) than by the child's gender or economic level.

In general, the findings show that maternal gatekeeping behaviors are shaped not only by individual attitudes but also by demographic and social factors. Variables such as educational level, age, and employment status can be considered important determinants that directly influence maternal behaviors. The data obtained suggest that the concept of maternal gatekeeping requires a multidimensional evaluation and should be addressed through approaches that incorporate not only psychological but also sociological dimensions.

DISCUSSION, CONCLUSIONS, AND RECOMMENDATIONS

The primary objective of this study was to reveal the relational patterns between the parenting attitudes (democratic, authoritarian, permissive, and overprotective) adopted by mothers of preschool-aged children and their maternal gatekeeping behaviors. The results showed a negative and low-level significant relationship between democratic parenting attitude and maternal gatekeeping. A positive and low-level significant relationship was found between authoritarian parenting attitudes and maternal gatekeeping. A positive and low-level significant relationship was also found between overprotective parenting attitudes and maternal gatekeeping. No significant relationship was found between permissive parenting and

maternal gatekeeping. Furthermore, when the differentiation of parenting styles according to socio-demographic changes was examined, it was determined that the results of the study differed from one another. Discussion and comments on the findings are provided below.

A negative and significant relationship has been found between democratic parenting attitudes and maternal gatekeeping behaviors. The results are consistent with findings in the literature indicating that democratic attitudes have a positive effect on family relationships (Aydoğdu & Dilekmen, 2016; Derman et al., 2020). Additionally, theoretically, mothers with democratic attitudes are expected to exhibit fewer maternal gatekeeping behaviors that restrict fathers' participation in child care. Indeed, some studies have shown that adopting equalitarian views instead of traditional gender roles reduces maternal gatekeeping. In a study, it was found that if both parents had an democratic role understanding before birth, mothers reported significantly less gatekeeping behavior in the first month after birth (Meyer & Perry-Jenkins, 2010). This finding supports the possibility that democratic attitudes may be inversely related to maternal gatekeeping. There are also conflicting results in the literature regarding this relationship. Some mothers may gatekeeping in protective behavior for different motivations even if they generally have a democratic attitude. A study reported that mothers' tendency toward protective behavior is particularly associated with low self-esteem, high anxiety levels, and perfectionist personality traits (Gaunt, 2008). The need for personal control and anxiety levels can lead mothers to keep fathers away from child care. Kulik and Tsoref (2010), however, found no significant relationship between the mother's desire for control and her overprotective attitudes in their study examining similar variables. The research findings suggest that the desire for control does not always translate into maternal gatekeeping behavior, contradicting previous research results. The authors also noted that the mother's traditional gender role ideology predicts gatekeeping behavior more strongly than socioeconomic status or the mother's satisfaction with the father's involvement (Kulik & Tsoref, 2010). Therefore, these results indicate that the tendency toward gatekeeping increases in the absence of democratic attitudes, i.e., when mothers are strongly attached to traditional role understandings. The conflicting findings in the literature suggest that the relationship between democratic attitudes and gatekeeping should not be viewed unilaterally in the current study, as maternal gatekeeping may not always directly translate into gatekeeping behaviors.

Maternal gatekeeping has been explained as a result of women's fear of losing responsibility for housework. Indeed, domestic responsibilities are an important source of power, control, and self-esteem (Allen & Hawkins, 1999). In our study, a positive and significant relationship was found between authoritarian parenting attitudes and maternal gatekeeping behavior. In authoritarian parenting, control is very high, while responsiveness or sensitivity to children's interests and needs is

low. Additionally, mothers with authoritarian attitudes do not engage in idea exchange with their children or spouses (Derman et al., 2020). Ultimately, this aligns with the idea that authoritarian parenting, which involves high levels of control and low levels of sensitivity, leads mothers to exhibit maternal gatekeeping behaviors that limit father involvement. Similarly, the literature suggests that authoritarian attitudes often trigger maternal behaviors that interfere with the spouse's parenting roles and centralize their own roles (Allen & Hawkins, 1999; Puhlman, 2013; Schoppe-Sullivan & Altenburger, 2019). Additionally, some studies indicate that this relationship does not always occur in a direct and negative manner. It has been found that mothers who exhibit authoritarian attitudes provide a more structured environment, particularly during disciplinary processes, which may lead some fathers to become more involved in child care (Fagan & Cherson, 2017). This finding suggests that authoritarian attitudes do not always lead to the exclusion of fathers, but rather can foster a shared understanding of discipline under certain conditions. Therefore, authoritarianism should not be considered the sole determinant of maternal gatekeeping behaviors but should be evaluated in conjunction with factors such as the mother's level of trust in the father, spousal communication, and family decision-making structures.

Father-child relationships are influenced by spousal communication and mother-child interactions, but mothers' personality traits and parenting attitudes also play an important role in shaping these relationships. In particular, mothers' personality traits can indirectly influence fathers' interactions with their children by affecting the behaviors and attitudes they exhibit during child-rearing processes (Puhlman & Pasley, 2017). Therefore, it is stated that among the many factors affecting father involvement, the most important factor is the attitudes and behaviors of mothers (Cabrera, Shannon & Tamis-LeMonda, 2007; Kulik & Tsoref, 2010). The results of the study indicate that mothers with overly protective attitudes significantly predict maternal gatekeeping behaviors. When mothers exhibit overly protective attitudes, they tend to take on nearly all activities that would allow their children to gain experience and develop as individuals, doing these activities themselves in an effort to protect them (Arslan, Lucasseni Keijsers & Stevens, 2023). Overprotective attitudes are often associated with "helicopter parenting" or psychological control (Avcı & Güleç, 2020). In this attitude, which represents the highest level of motherhood's protective nature, the manifestation of maternal gatekeeping behaviors seems inevitable. Unlike authoritarian attitudes, responsiveness and sensitivity to children's interests and needs are at the highest level. However, sensitivity to interests and needs can create excessive control over the child. Therefore, in order not to allow the control situation to be shaken, mothers may not include fathers in decisions to be made about the child's life. Additionally, some researchers suggest that cultural and situational factors may also influence this relationship. For example, the daily challenges a mother faces with her child or the child's special

needs may make the control behaviors exhibited through protective attitudes seem reasonable. Indeed, a study conducted on mothers of children with intellectual disabilities found that the mothers' protective parenting scores were significantly higher (Hazar & Ayhan, 2025). This result is consistent with the general expectation that protective instincts in parents of children with special needs trigger protective behaviors. The findings reveal that the relationship between overprotective attitudes and protective behaviors does not follow a straight line. Additionally, it should be noted that overprotective parenting does not always result in protective behaviors, and even when protective behaviors are observed, they may arise from different motivations (e.g., the desire to do what is best for the child).

Permissive parenting is shaped more by the child's desires and wishes than by the mother's own desires (Derman et al., 2020). Since mothers do not impose any restrictions on their children's desires, it was predicted that they would not exhibit maternal gatekeeping behavior. However, contrary to the hypothesis, no difference was found in the maternal gatekeeping behavior of mothers with permissive parenting attitudes. To the best of our knowledge, no study has been found in the literature examining parenting attitudes and maternal gatekeeping behaviors.. A qualitative study found that fathers with preschool-aged children tend to be stricter and less patient than mothers (Bretherton, Lambert & Golby, 2005). In the same study, 10 out of 13 fathers who criticized their spouses' practices disapproved of their spouses' overly permissive behavior, stating that they gave the child more freedom, were more easily swayed, and never followed through (Bretherton et al., 2005). As seen, when mothers are more permissive regarding boundaries and discipline, fathers may take on the role of setting these boundaries and rules. Therefore, the emergence of maternal gatekeeping behaviors may be reversed, with fathers taking on the role of setting boundaries and rules. Additionally, a study found that mothers with permissive attitudes may remain passive during children's disciplinary processes, but this does not directly translate into the level of intervention by fathers (Uykan & Akkaynak, 2019). At this point, it is understood that parenting is not solely a maternal attitude but emerges interactively with the family's operational structure, the father's parenting skills, and the value system related to the child.

In analyses based on socio-demographic characteristics, it was observed that maternal gatekeeping behaviors differed significantly according to the educational level of the mother and father, their employment status, and the number of children. Our findings support the limited number of studies in the literature (Hazar & Ayhan, 2025; Izci & Jones, 2021; Karabulut, 2021; Kulik & Tsoref, 2010). As the educational levels of mothers and fathers increase, they tend to move away from traditional family attitudes and adopt democratic family attitudes. Similarly, as they move away from traditional family attitudes, mothers are expected to move away from gender-based stereotypes (emphasizing that the caregiver should be the mother) and support their spouses' greater involvement in child care. Studies on

the number of children have yielded varying results. Some studies indicate that having more children living at home is associated with a decline in positive parenting due to multiple demands (Baker, 2013). Other studies, however, report that having more children living at home reduces parents' caregiving burden due to the help provided by older children (Baker, 2017). Additionally, a study found that mothers with three or more children exhibited higher levels of maternal gatekeeping behavior compared to mothers with only one child (Hazar & Ayhan, 2025). In both cases, the number of children emerges as an important determinant of maternal gatekeeping behavior.

When examining the differentiation of overprotective attitudes according to socio-demographic variables, significant differences were found according to the age at which the child started preschool, the educational level of the mother and father, and their employment status. As the age at which the child started school increased, the mother's tendency to exhibit overprotective attitudes also increased. No studies have been found in the literature on the effect of parental attitudes on the age at which children start school. However, this finding can be interpreted as indicating that the older the child is when separated from the mother, the more likely the mother is to exhibit overprotective attitudes. A child who starts school at the age of three has a higher level of knowledge than a child who starts school at the age of five, both because they enter different social environments at an earlier age and because they have earlier access to education and information provided by the school. This situation may contribute to mothers becoming more aware parents. It has been determined that the overly protective attitude scores of those whose mothers are primary school graduates are higher than those whose mothers are high school, bachelor's, or graduate degree graduates. Similarly, it has been determined that the overly protective attitude scores of those whose fathers are primary school graduates are higher than those whose fathers are high school, bachelor's, or graduate degree graduates. In the literature, it has generally been found that parents with bachelor's and postgraduate degrees exhibit higher levels of overprotective parenting attitudes than parents with primary and secondary school education (Uykan & Akkaynak, 2019). Similarly, another study found that the level of overprotective parenting significantly differed according to the educational level of the mother and father (Aydoğdu & Dilekmen, 2016). Many studies have reported that an increase in the educational level of mothers and fathers leads to a positive increase in their involvement in their children's lives (Kulik & Sadeh, 2015; Kulik & Tsoref, 2010). However, this involvement may not always be in the desired direction. Mothers' intense involvement in their children's lives may lead them to be more cautious about potential risks, thereby directing them toward protective and restrictive behaviors.

While authoritarian attitudes did not show any significant differences according to socio-demographic characteristics, permissive attitudes showed significant

differences according to the age at which the child started preschool and the father's education. It was determined that the scores of those who started preschool at the age of three were higher than those who started at the ages of five and six. Supportive evidence suggests that the age at which a child starts school may have significant effects on family dynamics and, indirectly, on parental attitudes. A Danish study that adopted a longitudinal and causal approach examined differences in the age at which children started school based on their date of birth and identified significant family-related implications. It was found that starting school one year later significantly increased the mother's employment rate during the primary school years and meaningfully increased the likelihood of parents still living together at the end of adolescence (Landersø et al., 2020). Ultimately, starting school later may positively affect parent-child relationships and roles by reducing stress levels in the family or redirecting resources. On the other hand, studies showing the opposite are also available. Some quantitative studies have found that the age at which a child starts school does not significantly change parents' established attitudes. In a study conducted in Turkey (Alpğan, Kara & Yılmaz, 2018), the attitudes of mothers were compared according to the school readiness of children starting first grade. No significant difference was found in democratic attitude scores between mothers of children who were ready to start school and those who were not. Today, working mothers in particular are entrusting their children to the care of others at an increasingly early age. It is thought that in order to compensate for this separation, mothers adopt a more permissive attitude during the time they spend with their children. It has been determined that the permissive attitude scores of mothers whose husbands have a postgraduate degree are higher than those of mothers whose husbands have a high school or undergraduate degree. The results suggest that parental education level may lead to differences in parenting attitudes. However, there are conflicting findings in the literature on this issue. In a study, no significant difference was found between parents' education levels and authoritarian and permissive attitudes (Aydoğdu & Dilekmen, 2016). This suggests that the effect of educational level on parenting attitudes is not direct and unidirectional. As educational level increases, parents may be expected to make more informed decisions and be more inclined to grant their children greater freedom; however, it is noted that this freedom may not always be developmentally functional. Recent studies indicate that parents with higher educational levels exhibit more democratic and supportive attitudes, but sometimes fail to set boundaries, thus shifting toward permissive attitudes (Şiţoiu & Pănişoară, 2022). This situation is particularly explained in modern societies by the tendency of highly educated parents with busy work schedules to spend the limited time they can devote to their children in a more comfortable way. In other words, parents may give their children more freedom to make their own choices rather than setting limits for them. The effort to compensate for the limited time they can devote to their children may lead them to prefer shaping the daily routine according to their children's desires and needs. In addition, permissive attitudes may also involve neglect (Derman et al., 2020).

Therefore, in your study, it should be considered that this difference emerging based on educational level may not only stem from knowledge levels but also from environmental conditions arising in the implementation of parenting styles.

The interpretation and conclusions of the present study are inherently constrained by the exclusive reliance on maternal self-report data, which may introduce subjective bias. Furthermore, although the sample size was deemed statistically adequate based on a post hoc power analysis using G*Power, the employment of a snowball sampling technique constitutes a methodological limitation that may compromise the representativeness of the sample. Since the snowball sampling method may limit the sample to specific social circles, caution should be exercised when generalizing the findings to a broader population. In future studies, the use of larger and more random sampling techniques will increase the reliability and generalizability of the findings. Planning longitudinal studies to assess changes in maternal self-reports over time can improve the prediction of maternal gatekeeping behaviors and parental attitudes. Additionally, collecting data from fathers, teachers, or other caregivers in addition to maternal self-reports can enhance the reliability of the results.

In an ideal world, raising children and disciplining them would take place within a care ethic determined by the individual inclinations of men and women, the economic characteristics of society, and the climate of justice. However, considering the norms of the society we live in, this does not seem very possible. Therefore, education should again be chosen as the path to regulate existing imbalances within the family and solve problems. The findings of the research show the importance of disseminating family education programs that encourage democratic parenting attitudes in preschool education institutions and community-based education centers. Policies and practices that support fathers' participation in child-rearing processes should be developed. Special modules for fathers should be included in family education programs, and parents should be encouraged to take equal responsibility for their child-rearing roles. In addition, regular collaborations and seminars between educational institutions and families can be organized to improve parental attitudes. Policies that focus on families will have a significant impact on future generations. Thus, concrete and sustainable practices can be developed to reduce mothers' gatekeeping behaviors. The limited number of studies on the subject in the literature makes it difficult to comprehensively compare the findings. However, the current study provides theoretical and methodological guidance for future research through its findings.

In conclusion, the relationship between parental attitudes and maternal gatekeeping should not be limited to observable parental behaviors; deeper structural and psychological factors that shape this relationship should also be taken into account. Maternal gatekeeping behavior is shaped not only by gender roles or ma-

rital dynamics, but also by the individual's personality traits and parenting beliefs. Indeed, studies have shown that there are significant relationships between maternal gatekeeping behavior and certain personality traits. For example, a study found that high levels of neuroticism, low extraversion, and high sense of responsibility may increase a mother's tendency to interfere with her partner's parenting role (Gaunt & Pinho, 2021). Moreover, this relationship is indirectly influenced through parenting beliefs. This finding shows that maternal gatekeeping behavior develops not only based on attitudes but also on mother-specific personality dynamics and parenting beliefs. Therefore, future studies should develop models that explain the contribution of personality traits underlying parental attitudes to maternal gatekeeping. Considering the conflicting findings in the literature, there is a need for qualitative and mixed-method research to better understand the conditions under which parental attitudes transform into maternal gatekeeping behavior. In this regard, the present study makes an important contribution to the literature and lays the groundwork for future multidimensional research.

ACKNOWLEDGEMENTS

We would like to thank all mothers who contributed to our study. We would also like to thank TÜBİTAK (2209-A Project) for their support in this study.

CONFLICT OF INTEREST

There is no personal or financial conflict of interest among the authors of this article.

AUTHOR CONTRIBUTION

Study Design: ZH (60%), İDK (40%)

Data Collection: ZH (50%), İDK (50%)

Statistical Analysis: ZH (50%), İDK (50%)

Preparation of the Article: ZH (70%), İDK (30%)

REFERENCES

- Aktaş, G. A., & Aydın, A. (2020). Anne bekliliği ölçeği anne formunun Türkçeye uyarlanması: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 23(45), 63-77. doi: 10.31828/tpyi301996120200131m000018
- Allen, S. M., & Hawkins, A. J. (1999). Maternal gatekeeping: Mothers' beliefs and behaviors that inhibit greater father involvement in family work. *Journal of Marriage and the Family*, 199-212. doi.org/10.2307/353894
- Alpğan, Ö., Kara, T., & Yılmaz, S. (2018). Ebeveyn Tutumlarının Çocukların Okula Hazır Olma Durumuna Etkisi ve İlişkili Faktörler. *Medical Journal of Bakirkoy*, 14(4).doi: 10.4274/BTDMJB.20180326021029
- Arslan, İ. B., Lucassen, N., Keijsers, L., & Stevens, G. W. (2023). When too much help is of no help: Mothers' and fathers' perceived overprotective behavior and (mal) adaptive functioning in adolescents. *Journal of youth and adolescence*, 52(5), 1010-1023. doi.org/10.1007/s10964-022-01723-0
- Avcı, S. Ç., & Güleç, D. (2020). Yeni bir kavram: Helikopter ebeveynlik. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 163-168. https://doi.org/10.38108/ouhcd.738884
- Aydoğdu, F., & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Baker, C. E. (2013). Fathers' and mothers' home literacy involvement and children's cognitive and social emotional development: Implications for family literacy programs. *Applied Developmental Science*, 17(4), 184-197. doi.org/10.1080/10888691.2013.836034
- Baker, C. E. (2017). Father-son relationships in ethnically diverse families: Links to boys' cognitive and social emotional development in preschool. *Journal of Child and Family Studies*, 26(8), 2335-2345. doi.org/10.1007/s10826-017-0743-3
- Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child development*, 887-907. doi.org/10.2307/1126611
- Bretherton, I., Lambert, J. D., & Golby, B. (2005). Involved fathers of preschool children as seen by themselves and their wives: Accounts of attachment, socialization, and companionship. *Attachment & Human Development*, 7(3), 229-251. doi.org/10.1080/14616730500138341
- Cabrera, N. J., Shannon, J. D., & Tamis-LeMonda, C. (2007). Fathers' influence on their children's cognitive and emotional development: From toddlers to pre-K. *Applied Development Science*, 11(4), 208-213. doi.org/10.1080/10888690701762100
- Cizrelioğulları, M. N., & Kilili, R. (2021). Ebeveyn tutumlarının çocukların yetenek ve becerilerine etkisi. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6(1), 130-142.
- De Luccie, M. F. (1995). Mothers as gatekeepers: A model of maternal mediators of father involvement. *The Journal of Genetic Psychology*, 156(1), 115-131. doi.org/10.1080/00221325.1995.9914811
- Derman, M. T., Türen, Ş., & Buntürk, T. (2020). Okul öncesi çocukların empati bölümleri ile annelerinin ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(3), 336-368. doi.org/10.24130/eccdd-jecs.1967202042188
- Dirik, G., Yorulmaz, O., & Karancı, A. N. (2015). Çocukluk dönemi ebeveyn tutumlarının değerlendirilmesi: Kısıtlanmış algılanan ebeveyn tutumları-çocuk formu. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 26(2), 123-130.
- Fagan, J., & Cherson, M. (2017). Maternal gatekeeping: The associations among facilitation, encouragement, and low-income fathers' engagement with young children. *Journal of family issues*, 38(5), 633-653. doi.org/10.1177/0192513X15578007
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A., & Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G* Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior research methods*, 41(4), 1149-1160. doi.org/10.3758/BRM.41.4.1149
- Field, A. (2024). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage publications limited.
- Garaigordobil, M., & Navarro, R. (2022). Parenting styles and self-esteem in adolescent cybervictims and cyberaggressors: self-esteem as a mediator variable. *Children*, 9(12), 1795. doi.org/10.3390/children9121795
- Gaunt, R. (2008). Maternal gatekeeping: Antecedents and consequences. *Journal of family issues*, 29(3), 373-395. doi.org/10.1177/0192513X07307851
- Gaunt, R., & Pinho, M. (2018). Do sexist mothers change more diapers? Ambivalent sexism, maternal gatekeeping, and the division of childcare. *Sex Roles*, 79(3), 176-189. doi.org/10.1007/s11199-017-0864-6
- Hauser, O. (2012). Pushing daddy away? A qualitative study of maternal gatekeeping. *Qualitative Sociology Review*, 8(1), 34-59. doi.org/10.18778/1733-8077.8.1.03
- Hazar, Z., & Ayhan, A. B. (2025). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Annelerin Bekçilik Davranışları ve Babaların Annelik Bekçiliği Davranışlarına Maruziyetlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 621-645. doi.org/10.17240/aibuefd.2025.-1424933
- Holden, G. W. (2019). *Parents and the dynamics of child rearing*. Routledge.

- Izci, B., & Jones, I. (2021). An exploratory study of Turkish fathers' involvement in the lives of their preschool aged children. *Early Years, 41*(2-3), 248-261. doi.org/10.1080/09575146.2018.1521384
- Karabulut Demir, E. (2007). *Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ)*. YL tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karabulut Demir, E. ve Şendil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları, 11* (21), 15-25.
- Karabulut, H. (2021). Okul Öncesi Dönem (3-6 Yaş) ve İlkokul Dönemi (7-11 Yaş) için Annelik Bekçiliği Ölçeği'nin (ABÖ) Uyarlanması: Anne ve Baba Formu. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi, 4*(7), 34-53. doi.org/10.35235/uidc.828666
- Karasar, N. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri (28. basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Kulik, L., & Sadeh, I. (2015). Explaining fathers' involvement in childcare: An ecological approach. *Community, Work & Family, 18*(1), 19-40. doi.org/10.1080/13668803.2014.944483
- Kulik, L., & Tsoref, H. (2010). The entrance to the maternal garden: Environmental and personal variables that explain maternal gatekeeping. *Journal of Gender Studies, 19*(3), 263-277. doi.org/10.1080/09589236.2010.494342
- Landersø, R. K., Nielsen, H. S., & Simonsen, M. (2020). Effects of school starting age on the family. *Journal of Human Resources, 55*(4), 1258-1286. doi.org/10.3368/jhr.55.4.1117-9174R1
- Maccoby, E. E., Martin, J. A., & Hetherington, E. M. (1983). Socialization, personality, and social development. *Handbook of child psychology, 4*, 1-101.
- Meteyer, K., & Perry-Jenkins, M. (2010). Father involvement among working-class, dual-earner couples. *Fathering, 8*(3), 379. doi/10.3149/fth.0803.379
- Nas, E. (2023). Ebeveynlik tutumuna yeni bir bakış: Merhametli ebeveynlik. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 12(3), 1924-1947. doi.org/10.15869/itobiad.1310451
- Özkan, U. B. (2019). Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi. Ankara: Pegem Akademi, 4.
- Phillips, D. A., & Shonkoff, J. P. (2000). From neurons to neighborhoods: The science of early childhood development. National Research Council, Institute of Medicine, Board on Children, Youth, and Families, Committee on Integrating the Science of Early Childhood Development
- Pinquart, M. (2017a). Associations of parenting dimensions and styles with externalizing problems of children and adolescents: An updated meta-analysis. *Developmental psychology, 53*(5), 873.
- Pinquart, M. (2017b). Associations of parenting dimensions and styles with internalizing symptoms in children and adolescents: A meta-analysis. *Marriage & Family Review, 53*(7), 613-640. doi.org/10.1080/01494929.2016.1247761
- Pluess, M., & Belsky, J. (2010). Differential susceptibility to parenting and quality child care. *Developmental psychology, 46*(2), 379. doi.org/10.1037/a0015203
- Puhlman, D. J. (2013). *Developing and testing a comprehensive measure of maternal gatekeeping*. The Florida State University.
- Puhlman, D. J., & Pasley, K. (2017). The maternal gatekeeping scale: Constructing a measure. *Family Relations, 66*(5), 824-838. doi.org/10.1111/fare.12287
- Salavera, C., Urbón, E., Usán, P., & Antoňanzas, J. L. (2024). Parental styles and aggressive beliefs. The mediating role of affects. *Anales de Psicología/Annals of Psychology, 40*(1), 76-84. doi.org/10.6018/analesps
- Schoppe-Sullivan, S. J., & Altenburger, L. E. (2019). Parental gatekeeping. In *Handbook of parenting* (pp. 167-198). Routledge.
- Shonkoff, J. P., Duncan, G. J., Fisher, P. A., Magnuson, K., & Raver, C. (2011). Building the brain's "air traffic control" system: How early experiences shape the development of executive function. *Contract, 11*, 1-17.
- Si oiou, A., & Pãnișoarã, G. (2022). Emotional regulation in parental optimism—The influence of parenting style. *Sustainability, 14*(8), 4509. doi.org/10.3390/su14084509
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2019). *Using Multivariate Statistics* (Subscription). In: Pearson: New York, NY, USA.
- Uykan, E., & Akkaynak, M. (2019). Ebeveyn tutumları ile çocukların öz düzenlemeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, 6*(3), 1620-1644.
- Yaffe, Y. (2020). Does self-esteem mediate the association between parenting styles and imposter feelings among female education students? *Personality and Individual Differences, 156*, 109789. doi.org/10.1016/j.paid.2019.109789
- Zhang, W., & Wang, Z. (2023). Parenting styles and adolescents' problem behaviors: the mediating effect of adolescents' self-control. *Psychological Reports, 126*(6), 2979-2999. doi.org/10.1177/0033294122110521

